

Ante Gabrić DI

Tamo gdje palme cvatu

Vrućina pritisla, odmori se uz ribarsku kolibicu
Sami nedjeljom u crkvu: pa da nisu junaci!

ANTE GABRIĆ DI

Tamo gdje palme cvatu

SPLIT, 1969.

S dopuštenjem redovničke i crkvene vlasti

Izdao Ante Gabrić DI

Split, Poljana 27. III 1941/1

Tisak: NIP »Slobodna Dalmacija« — Split

PREDGOVOR

Par malih crta iz Bengalije — »tamo gdje palme cvatu« — par crtica kao lelijanje i opojni miris tih palma, palma i — srdaca Bengalije, moje Bengalije, no i — Vaše Bengalije.

Trideset godina, najsretnijih godina moga života u Bengaliji i za Bengaliju. Za njezin dragi narod. Tako krasan, tako gostoljubiv narod. Ni jedan jedini dan nisam se osjećao stranac među njima.

Par crtica ove tridesetgodišnje međusobne ljubavi, rada, žrtava, poteškoća. Koje li junaštvo u tom narodu: i sred najvećih pogibelji, s pouzdanjem u Boga idu oni naprijed. I mali Šoilen, i Sorola, i Magdalena, i Melina. Koliko li dobrote i iskrene suradnje sa svima: i s državnim vlastima i s običnim ljudima.

Ovo je par redaka njima u zahvalu i počast. U zahvalu i Vama, moji dragi prijatelji i dobročinitelji, koji ste me kroz ove duge godine tako velikodušno pamagali i molitvom i žrtvama, otkidajući više puta i od svojih usta.

* * *

Ove godine Indija i čitav svijet slavi 100-godišnjicu rođenja osloboditelja i oca Indije — Mahatme (»Velike Duše«) Gandhia. Velika duša uistinu. Isusova propovijed na gori bila je Gandhijeva životna propovijed. Ne rat, ne mržnja, nego mir i ljubav.

Pa Vam na ovom kratkom pohodu domovini donosim iz Bengalije — »tamo gdje palme cvatu« — ovu poruku mira, sreće i zahvalnosti. I izručivši Vam ovu poruku, natrag ću ja s Vašim blagoslovom i pozdravima dolje gdje me duše čekaju... »tamo gdje palme cvatu«, u moju — a i Vašu — dragu Bengaliju.

...U potrazi za dušama: s Isusom, za Isusa. Od sela do sela, od srca do srca: susretaji s tolikom braćom ljudima, s njihovim radostima i žalostima. S djecom i njihovim onim pogledima punima raja, sa seljacima na poljima, s radnicima oznojenih čela, sa starcima i staricama, koji zgrbljeni, sa štapom u ruci, mjere zadnje korake života.

Od sela do sela, od srca do srca: posmijeh djeci, pozdrav radnicima, blagoslov starcima. Lijepo je tako ići putem života — umora tu nema: svakog dana nova sreća, nova utjeha — uz blagoslov i posmijeh putovati putem života s braćom ljudima.

SA ŠOILENOM SAM SE SREO

Sreo sam se u Kultigatu. Jutro je bilo sparno. Monsunski oblaci kao da su se zemlje doticali.

Devet dana sam već na putovanju. Sjedim uz mali seoski dućan. Ribari posjedali okolo. U grad će Calcuttu. Nose rakove što su ih dolje na rijeci pohvatali.

Mali Šoilen, slijepac, sjedi među njima i pjeva. Pjeva svojoj majci, pjeva svojoj sestri Onđoli. Majke se on ne sjeća. Onđoli sestrica bila mu je kao druga majka. O majci mu je toliko toga pričala. Strašna bolest ospice vladala u selu. Oboljela majka, oboljeli svi u kući. Majka umrla, a ja ostao slijep: dragog majčina lica nisam više vidio. Pa me je Onđoli sestrica ljubila, sa svoga tanjura mi rižu davala.

»Dojal, tader mongol koro
Mongol koro, Dojal — Milosrdni, blagoslovi ih Ti,
Blagoslovi ih, Milosrdni!«

završio je Šoilen pjesmu uprvši bolno, no tako nježno ona dva suha oka prema nebu.

Nadarili smo toga dana malog slijepca Šoilena. I siromašni ribari: svaki je barem nešto dao. Stari Poran i uz suzu u oku. »Ma go — O majko«, reče kroz jecaj, utisnu mali darak u Šoilenovu ruku i poljubi ga u čelo.

Ja sam međutim naručio nešto hrane za Šoilena. Pa mi je onda mnogo toga pričao. Od vremena do vremena za ruku me uhvatio i upitao:

— Da li ti slušaš što ti govorim?

Dakako, ja sam slušao i s radošću gledao kako je on s posmijehom jeo slatkiše. Jučer da je bio u Basirhatu. Bilo puno prosjaka, pjevali bolje od njega, a on i gladan i umoran bio, pa je tek nekoliko »ana« (para) zaradio. Čitav dan bez hrane. Navečer otišao u mali dućan i zamolio nešto riže i ribe i prženog dala. Riba bila 2 centa, riža 1 1/3 cent, dal 1 cent. Svega skupa 4 1/2 centa.

— Jesam li pravo računao? — željno me upita. Ja nisam u školu išao, no ipak računati znam.

Bože dragi, računi malog slijepog Šoilena. Računi života, računi dnevne borbe za opstanak.

— Ujutro ja ne jedem. Postim da zaštedim koji cent. Pa to onda svojoj sestri Onđoli nosim. Ona još ne može raditi, no i ona hoće živjeti.

I ona hoće živjeti: i Onđoli, i mali slijepac Šoilen, i tolike druge Onđoli i toliki drugi Šoileni. Živjeti hoće, pa će ih koji darak spasiti: možda tvoja i moja žrtva — uz darak onog siromašnog ribara Porana, uz njegov darak, i osobito uz njegov poljubac ljubavi i samilosti.

Sastanak s malim slijepcem Šoilenom, njegov zahvalni posmijeh za moj mali dar učinili su me sretnim toga dana. Oprostili smo se. On će k svojoj sestrici Onđoli dolje daleko, daleko dolje iza onih visokih palmi. Pjevajući majci i sestrici Onđoli, nestalo ga je ispred naših očiju, no kao jeka srebrnih zvona dopirala je do nas njegova pjesma:

Dojal, tader mongol koro

Mongol koro, Dojal — Milosrdni, blagoslovi ih,

Blagoslovi ih, Milosrdni.

BLAGOSLOV MALE ŠOROLE

Rižišta kao da su gorjela. Zrak je nad njima treperio, žedan i ispržen, žedan kapljice vode. I ja sam žedan, vode ni za lijek, usnice raspucale od silne sparine. Žedan za vodom, još žedniji za dušama. Ova nepregledna suha bengalska rižišta. Vjekovima već čekaju na kaplju — milosti. Rorate, caeli, desuper et nubes pluant justum — Rosite, nebesa, pravednika i, oblaci, daždite Ga. Adventska molitva, vječna misijska molitva.

Ni žive duše vidjeti. Dva sata poslije podne. Želio sam preko Čunokhalija u Šombhunogor. Petkhalski je kanal suh. Vode nema, no još se blato nije posve osušilo. Zadah je strašan. Male ribe uginule od silne suše, gnjiju u toj vrućini. U sredini je blato bilo do koljena. S teškom mukom sam se izvukao na drugu stranu. Daleko dolje se vidi Čunokhali. A rižišta tek titraju i titraju: kao da patničku pjesmu pjevaju, pokorničke psalme mole. — Ravno ću preko polja da si skratim put. Sam samcat, kao da sam u pustinji. No koji stotinjak metara preda mnom nešto se miče. Oči gore, pa dobro ne vide. Srce me je zaboljelo kad sam se približio. Tri male djevojčice. Sred ovih izgorjelih rižišta. Upala i bijedna lišca, očice im gore, bol i bijeda kao da se složila s umornim titrajima ispaljenih polja. Tri sestrice Šordar plemena, iz sela Kumrokhalia. Od jutra su na polju. Malom motikom kopaju tvrdu, suhu zemlju. Traže slatko korijenje »kućko«. Mala Šorola mi reče da će naskoro kući. Mali brat je bolestan, plače kod kuće. Danas su bile slabe sreće: čitavo jutro skupile su tek koji kilogram sitnog, suhog korijenja. I ja sam bio umoran i iscrpljen. No pogled na te male sestrice, same samcate sred tih rižinih polja, bio je dosta da sam zaboravio na sav svoj umor. Imao sam u torbi

nešto slatkiša i »keks« — biscuita. O da ste vidjeli onaj posmijeh i sreću Šorole, Šundori i Maje. Kao da je blagi povjetarac odnekud dahnuo, dahnuo i ugasio onu sparinu i rižina polja kao da su preda mnom oživjela. Bio sam sretan, sretan da Vam to ne mogu opisati! No mala Šorola (= »Priprosta«) imala je za mene jedan krasan dar. Uzela je slatkiše u svoje drhtave ručice, te ih onda polako, uprav s djetinjskom nježnošću, poče uvijati u okrajak svoga poderanog odijelca.

— »Amar ćhoto bhair đono nije đabo — še koto khuši hobe: Za našeg malog brata ovo nosim: kako će sretan on biti.«

Kako mi je sitan i bijedan čitav svijet izgledao pred veličinom ovog malog srca. Svi današnji velikani, generali ... svi razni U.N.O i razne međunarodne sjednice, veliki planovi i govori o miru i sreći ljudskog roda. Mala, ispaćena Šorola zavijajući slatkiše u svoje poderano odijelce dala je pravi odgovor, pokazala je put k ostvarenju sreće u svijetu: zaboravivši na sebe, sjetite se naše male braće koji »kod kuće plaču«, — u svom siromaštvu dati im slatkiše naše iskrene i djelotvorne ljubavi.

Podigoh ruku da ih blagoslovim, no prije nego što sam mogao izustiti riječi blagoslova, Šorola mi dade svoj blagoslov, popraćen onim djetinjskim pogledom u kojem se nebo krije.

— Dojal apnake mongol korun — Milosrdni Vam udijelio svako dobro.

Ja mislim da sam tada bio najsretniji čovjek na svijetu. Blagoslov »Milosrdnog« poslan po maloj Šoroli ispunio je čitavo moje biće. Mislio sam na Vas, dragi moji prijatelji, pa sam molio Isusa da Vas učini dionicima naše svećeničke sreće i radosti, dionicima Šorolina blagoslova.

NARANČA ZA BOLESNU MAGDALENU

U Šombhunogor sam prispio oko 3 sata poslije podne. Pred selom me je čekao stari Parboti. Njegova mala Magdalena je teško bolesna. Tifus. Možda neće živjeti. Osam dana gori od groznice. Kolibica je tako niska, da sam se jedva u nju uvukao. Tamno. U kutu, na istrošenoj rogožini, ležala je mala Magdalena. U nesvjestici je, no kad sam položio ruku i napravio znak križa na gorućem joj čelu, prepoznala me je. Pogled pun nade. Htjela je podići svoje suhe ručice, no nije mogla, tako je bila slaba. Željela je poljubiti ruku svoga »guru-svećenika«. I suza joj se zacakli u očima i polako se proli po ispaćenom lišcu. Suza boli i — radosti. Štola mi je visjela oko vrata. Obrisah njome tu Magdaleninu suzu. Vjerujte mi da se nisam mogao uzdržati. I ja sam zaplakao. Od boli nad ovim siromaštvom, od radosti, što mi je Isus dao ovu milost da mogu utješiti tu malu bijednicu. I onda najednom kao da sam pred sobom vidio na stotine i stotine dječice kako se igraju, jedu i vesele, na stotine malih Magdalena u krilima svojih sretnih majka, i ja sam osjetio da me je Providnost danas amo poslala da reknem maloj Magdaleni da na svijetu ima mnogo milosrdnih srdaca, koja misle na nju, koja je vole i da su me ona poslala da joj obrišem ovu suzu, da joj pritisnem posvećenu ruku na goruće čelo.

Htio sam nešto dati Magdaleni. Imao sam još par biskvita u torbi. Nabavio sam malo mlijeka u selu, pa sam to za nju pripravio. Zapitah je da li bi još što željela. Kao da se bojala reći. Onda potiho prošapće: »Ekti ćhoto lebu — Jednu malu narančway.« I onda je oborila oči ... bojeći se da je previše tražila. Malo poslije opet otvori oči. Bolne oči, s blagim, prikrivenim podsmi-

jehom kao da su molile da se ne ljutim na nju zbog ove molbe... »Malu narančuw. No gdje ću je dobiti u ovom pustom kraju?! No bilo kako bilo, Magdaleninu želju valja ispuniti. I onda mi sinu sretna misao: danas je sajam kojih sedam milja odavle, u selu Beltoli. Tamo će doći trgovci sa svih strana. Bit će sigurno i voća. Izvadih 50 cents i poslah jednog čovjeka u Beltoli. Sumrak se već spuštao, kad se on vratio — s narančom u ruci. Neću ni kušati opisivati radost Magdaleninu. Da li čovjek može opisati radost anđeoskih duša? To valja doživjeti. Divan je naš svećenički život. Križevi, nerazumijevanja, mržnja — no uz to i koliko milosti, koliko li utjehe i radosti, koliko li bisernih suza malih Magdalena, koje nas krijepe na putu Kalvarije.

Sutra sam poslao Magdalenu u našu bolnicu u Basanti. Brzo se ona tu oporavila, pa su je dobre sestre zadržale u školi. Zavoljela ona sestre, zavoljele sestre Magdalenu — pa im se teško bilo rastati. Magdalena se sada pripravlja za prvu sv. Pričest. Preporučam Vam i ovu Magdalenu i tolike druge Magdalene u Vašu ljubav i dobrotu. Za ljubav koju gajite prema svojoj dječici, pomozite nam odgojiti ove naše mališane.

Da sam te noći dobro spavao, to ne treba ni da Vam spominjem. Tjelesno umoran, duševno sretan i presretan, zaspao sam na rogožini pred oltarom male kapelice. Lijepa slika Dobrog Pastira nad zemljanim oltarom tako je krasno izgledala toga dana. Pa sam i lijepe sne sanjao... O narančama kalifornijskim, o Neretvi, o žalima plavog Jadrana...

NIZ GANGES RIJEKU

Sjeverno od Boltolija opet je valjalo preko rijeke. Tu nema mostova, pa čekaj na tzv. »kheje-nouka«, malu urođeničku lađicu, da te preveze na drugu stranu. Više puta valja duge sate sjediti i čekati, i brojiti zvijezde na nebu, ako je noć... Tu se nikome ne žuri: što možeš ostaviti za sutra, prospavaj na tom i — ostavi! Danas ćemo u lijepom društvu preko rijeke: sajam je danas, pa i krave, i koze, i ostali rod iz Noine lađe ima pravo na lađicu. Voda curi kao kroz rešeto. Jedan pomoćnik lađara tanjurom baca vodu van: i u rijeku, a i —po nama. No na to se nitko ne obazire. Vruće je... a i već smo svi blatni, jer je valjalo kroz duboko blato do lađice. Sjedni na rub lađice, pa si operi noge, no pazi da nogu ne staviš na prednji dio lađice, jer je to kao posvećeno mjesto ovdašnjim ljudima. Hindu štuju jedno božanstvo, Ganga ganges, pa kad god lađa ide na put, oni uzmu malo vode i poliju taj prednji dio lađe, kao prikazanje i molitvu Gangesu. Baš kad sam izvlačio noge, jedna se zmija podvuče pod lađu. Rijetka stvar, jer je tu voda slana, pa zmija obično nema u ovim vodama. Krokodila je više. No i oni se povlače prema velikim džunglama. No baš je danas poslije podne jedan došao u ovu rijeku, pa nas je lađar sve upozorio. A ja sam si mislio: uz tolike krave i jarce, neće krokodil na mršavog Metkovca... Više od krokodila bojao sam se ja te šuplje i rešetave Noine arke... Prošlo pola sata dok su sve krave natovarili na lađu. Jedna me je krava svojim kitnjastim repom, punim blata, pogladila po licu. Na zdravlje, pomislih.

Istočno od Garbere sva su polja pod slanom vodom. Kod zadnjih velikih plima, nasip popustio, pa je sve otišlo. Vrtovi, povrće, banane... sve je već sol uništila.

A i zadah je strašan. Ribe, žabe, zmije počele trunuti. Kroz neke predjele morao sam gaziti. Bolje je to i ne opisivati.

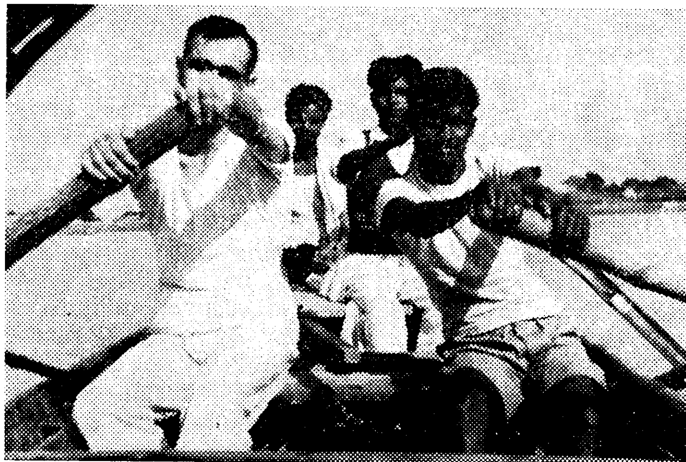
Put me nanio uz kolibicu Kochi Midde. Starica mu majka i dvije male kćerkice sjede pred porušenim zidom. S jedne strane su pričvrstili malai slamnati krov, pa tu privremeno žive. Pomolismo se zajedno. Poslije toga kratka pouka i —ispit, jer će starija djevojčica primiti prvu sv. Pričest. Njihova pouka velika je naša briga. Katehist Duranto svakog ih je dana pred večer poučavao, no više puta je ona išla s bakom daleko, daleko da lovi ribu, pa nije mogla uvijek na vrijeme stići.

Na putu se sreo sa Sudhirom. Ruka mu u flasteru. Gotovo je izgubio život u džungli. Desetorica ih otišla u posebnoj lađici, da donesu gorivo iz Sojnakalijske džungle. Već su dosta toga natovarili, pa su mislili pred večer s plimom krenuti kući. Odmarali se poslije podne na lađici, koja je prednjim dijelom bila na suhu. Najednom nasta silna gungula. Tigar, tigar ... Zbilja: tigar se potiho došuljao, zgrabio Sudhira za odijelo i povukao ga dolje s lađice. Svi skočiše kao jedan i kolcima počeše udarati po tigru (puške nisu imali). Tigar je samo režao i vukao bijednog Sudhira prema džungli. Ljudi, zaboravivši na svaku opasnost, baciše se jedni na Sudhira, dok su drugi kolcima tukli po tigru. Deset prema jednom — i tigar napokon režeći i zavijajući uteče prema džungli. No Sudhirova ruka bila je sasvim skršena. Metnuše ga na lađu i odmah otploviše prema selu. Izgubio je sirotan mnogo krvi, no barem je život spasio. Napola sakat, ne može da radi, pa sam ga pomogao da može prehraniti svoje 4 djece. Pa ga i Vašim molitvama preporučam.

Nadao sam se da ću u Sorbere stići pred noć, no mrak me već kod Buno Para uhvatio. Naskoro je bilo tamno kao u rogu. Par puta sam se skotrljao niz nasip i dobro si očešao mršava rebra. No mene uvijek sreća u nesreći prati: noć je, pa nitko nije vidio ... nitko se nije smijao. A ni meni nije bilo do smijeha.

Ononto i njegovi prijatelji već su se bojali, da mi se na putu što dogodilo. U tom selu nemamo nijedne katoličke obitelji. Od vremena do vremena pohađa ih naš katehist. U kući »Khora Mastera — Hromog Učitelja« imali smo malo seosko vijeće. Otvorili su oni knjižnicu (biblioteku), pa se posebno brinu za one koji nisu imali sreću u školu ići, da ih barem nauče čitati i pisati.

Preko osušenog kanala rijeke Gangesa krenuh u selo Kumrokhali (Selo Tikava). Baš su nosili mrtvaca na spaljivanje. Hindu ne pokapaju mrtvace, nego ih spaljuju, i to uz obale Ganges rijeke, jer je Ganges sveta rijeka za njih, pa vjeruju da tu onda dobiju oproštenje svojih gri-

Ganges rijekom ...

jeha. I za života, za vrijeme mnogih svetkovina, oni se idu prati u Ganges rijeci.

— Hori bolo, bolo Hori — Boga slavi, slavi Boga — odjekivali su tihom noći povici nosača mrtvaca. Zazivajući Boga, moleći njegovo milosrđe, skrenuše oni niz rižišta do korita Gangesa. Ja sam zastao uz put i molio se za pokoj duše otkupljene krvlju Spasiteljevom.

Poslije sv. Mise pohodio sam bolesnike u selu. Koliko li bijede posvuda, no koliko li također pouzdanja u svetu volju Božju. Koja li utjeha za svećenika: blagoslivljati, tješiti, krijepiti. Daleki me je put još čekao, dobro bi bilo prije velike vrućine uputiti se, no želio sam pohoditi sve kolibe, sve bolesnike. Njihov blagoslov i njihovo trpljenje krijepit će me na putu.

Pet sati već pješačim. Kad se u daljini pokazao Kanu Babur Hat (malo mjesto za sajam), ja zbilja već nisam mogao. Sjedoh pod »bablu« stablo uz korito stare Deulske rijeke. Južni sparni vjetar kao da je iz peći dolazio. Kroz ogoljele grane »babline« pjeva stoljetnu pjesmu, pjesmu stare slave, pjesmu i mrmor valova ove nekad glasovite rijeke, pjesmu poginulih lađara, slavu »zemindara — vlastodržaca« čije kuće zub vremena polako izjeda dolje sred palma. Sve je otišlo, sve je zamrlo. Ne mrmore više Ganges valovi, tek se suha prašina podiže nošena vjetrom dolje prema velikim rižištima. No onaj isti vjetar zuji, zuji kao na nevidljive strune velike gitare kroz grane suhih stabala, opominjući na prolaznost ovoga svijeta. Inače je svud naokolo vladao mir. Ja sam od umora i iscrpljenosti zaspao pod onim stablom, glavom naslonjen na misnu torbu. Srećom, nijedan fotograf nije prošao tim putem, jer bi inače dobili lijepu sliku lijenog Ante kako spava pod stablom . . .

PRED OLTAROM NJEGOVIM

Maglilo mi se pred očima. Duge dane sam na putu. Oslabio sam i od groznice, i od napora, i od gladа. Pa mi se evo i bicikl pokvario: pukla guma. Uz zid jedne porušene kolibe nastojim popraviti kotač, no ne ide. »Ruksak na leđa, pa guraj bicikl u ovoj vrućini.« Vjerujte mi, držale su me samo Vaše molitve. Par puta sam posrnuo. Oči gore. Jedan mi mladić pomagao. Sretno prispjeh u selo. Sruših se na rogožinu. Iz čitava tijela kao da iskre skaču. Polivam si glavu vodom. Dobri ljudi dali mi čašicu mlijeka. I o hrani govore, no jesti nisam mogao. Nakon kratke molitve otiđoh u našu malu kapelicu. Klekao sam pred oltar, no od silna umora mora da sam odmah zaspao. Probudilo me po noći zujanje komaraca. Ponoć je prošla. Naslonih se na mali zemljani oltar. Krasno mjesto za odmor svećeniku u umoru i groznici. Zapalih jednu voštanu svijeću na oltaru.

Misli lete daleko, daleko u djetinjstvo, u Metković, — gore na groblje sv. Ivana, k ocu, majci pod onim visokim čempresima, — u župnu crkvu, gdje sam toliko puta kao ministrant služio kod Mise. Pa onda oni sretni sjemenišni dani u Travniku i dani novicijata u Zagrebu, zadnji pozdrav domovini, poljubac Indiji, — svećeničko ređenje, tolike godine lutanja po tim selima za dušama. I umoran, i gladan, i dršćući od groznice, no uvijek tako sretan, jer je sve za Njega, za duše.

Mala voštanica treperi, i kao da se listovi života odvijaju pred mojim očima. Oči pale na slike Križnog Puta. Koja li utjeha. On je pred nama. S njim prema Kalvariji dnevnog života i apostolata. Šimun pomaže Isusu: koja li je sreća u tom križu, koja li privlačivost.

Kroz 2.000 godina novi Šimuni dolaze i idu put Kalvarije. Novi Šimuni, nove Veronike. I njegova je Majka tu: njegova i naša Majka, majka našeg svećeničkog, kalvarijskog zvanja.

U našem misionarskom životu koliko li je takovih Šimuna i Veronika, koliko divnih majka, koje nas prate, pomažu, jačaju na ovom putu. Dragi prijatelji i dobrotvori, mislio sam na sve Vas u toj mirnoj noći, u maloj deulskoj kapelici, uz titranje voštanice na oltaru. Drhtale su ruke od groznice, no sklopljene su bile za Vas.

I dogorjela mala voštanica na oltaru. Kao da sam joj zavidao: gorjela i izgorjela na oltaru. O dobri Isuse, gorjeli i mi i izgorjeli na oltaru Tvome.

Morapajski kuhar
(Hranimo sada 15.000 djece u 120 škola)

PLAKAO JE MALI KADON

Dobio je vijest da mu je bakica teško bolesna. Nema on više nikoga na svijetu. Majke i oca on se i ne sjeća: preselili se oni u vječnost, kad je Kadonu bilo tek dvije godine. Othranila ga svojom ljubavlju i svojim poljupcima bakica mu Kamini. Od svoga siromaštva dala je komadić svoje zemlje za seosku kapelicu i najveća joj radost bila, kad bi svećenik došao u selo, da mu noge opere, da mu čašu vode ponudi. Par puta je i do Basantia došla, da pohodi svoje mezimče i da mu par slatkiša donese. Isprošenih slatkiša. Kad je ono zadnji put došla, pala je preda me i počela plakati. Kao da je slutila, da neće više moći doći u Basanti. Kroz plač mi je rekla: Čuvaj, oče, moga Kadona. On nikoga na svijetu nema. Pa kad ja odem, daj mu u moje ime par slatkiša. I reci mu da se za moju dušu moli.

Od djetinjstva je Kadon u našoj školi. Krasno i plemenito srce: prava slika dobre mu bakice Kamini. Pa me je danas došao zamoliti da bih otišao u selo i providio njegovu bakicu. Drage volje sam to učinio. Ujedno ću pohoditi i ostala sela dolje prema Ranigorskim džunglama.

Pripravio Kadon mali paket slatkiša za staricu. Malen dar, no od srca. U zahvalu za toliku ljubav, za tolike cjelove, koje je primio od svoje bakice. I ja sam dodao par slatkiša, pa su mu se oči zasjale kao dvije žarke zvijezde.

Ležala je starica na rogožini u maloj kolibici uz našu kapelicu. Kad nas je ugledala, oprla se na suhe ruke. Po bengalskom običaju dotakla se svećeničkih nogu i onda zagrlila svoga malog Kadona. Plakali su oboje. Ostavio sam ih neko vrijeme, neka si isplaču svoju

ljubav i radost. Pa su mi misli i nehotice letjele u one sretne dane, kada je i mene majka ovako grlila i ljubila. Sveta majčina ljubavi, isto si vječno sveta i na žalima Jadrana i u ovim Sunderbanskim džunglama. Koja sreća, koji mir u zagrljaju tvome, u suzama tvojim.

Pomolili smo se zajedno. Večernji »ANGELUS« — u sumraku života, na koncu dugog puta: »mog života vir je na uviru«. Kadon kleči. Svojom drhtavom, staračkom rukom uze Kamini moju ruku i položi je na glavu Kadona.

— Kadonke apnake dilam — Mog Kadona Tebi dajem, bila je staričina oporuka zapečaćena toplim suzama, koje se preko svećeničkih ruku proliše na glavu Kadona. O Bože sveti, odakle te svete suze? Oči su već upale, tijelo se zimom života već osušilo. Odakle onda suze? Proli ih nepresahljivo oko majčinske ljubavi. Biserne suze zadnjeg majčinskog blagoslova. Blagoslovljen je bio Kadon, blagoslovljen sam bio i ja. Pa se eto Vi molite, da bi se zadnja želja starice Kamini mogla ispuniti, da bi njezino mezimče Kadon mogao žrtvovati svoj život na slavu Božju i na spasenje neumrlih duša.

STOPAMA TIGROVA

Tamna noć. Sjedim uz Nafarganskú rijeku. S druge strane su velike džungle. Imamo tamo nekoliko obitelji. Moj dobri lađar »Kala« naskoro stigao. »Kala« znači »Gluh«. — I kad bi top pukao uz njega, ne bi se on ni maknuo. Poslije duga vremena danas smo se sastali. Ponajprije vijesti o njegovoj obitelji, o njegovim malim »piplićima«. Mala Šundori (= Ljepotica) da je već porasla, u školu da ide, i da već dvije stranice prve knjige zna čitati. Pa je i jednu pjesmicu napamet naučila. A i malog Rođonija će u školu poslati, no valja najprije skupiti nešto novaca, da mu kupi hlačice. Slaba zarada od prevoženja ljudi preko rijeke, pa ni za hranu nema dosta. »No Bog svojih ne ostavlja«, bio je njegov priprosti zaključak, pun vjere i odanosti u Božju Providnost. Pa sam mu ja na rastanku u Vaše ime utisnuo u ruku mali darak, da si nabavi hlačice za Rođonija, a ni na malu Šundori nisam zaboravio.

— Milosrdni Vas blagoslovio, s iskrenom zahvalnošću blagoslovi me lađar Kala. Majčinski blagoslov starice Kamini još je gorio na mojim rukama, kad li još jedan primih: blagoslov oca moga malog Rođonija. Kako su nam ovi blagoslovi potrebni u svećeničkom životu! Koliko nam snage i jakosti oni daju!

Osvježen ovim blagoslovom, prebacih bicikl preko leđa, te se kroz duboko blato uputih gore prema nasipu. Tek kojih stotinu metara, no blato do ispod koljena, pa u sparnoj noći znoj s čela curi. A noga peče kao vatra. Pred par dana ja malo nastradao. U ovo kišno doba neprestano bosonog hodam. Prelazeći jedan kanal, u vodi me ili nešto ugrizlo, ili sam na kakovu puknutu bocu nagazio, pa se poveća rana otvorila. Sestra Antonija ju

je dobro očistila, najodirala i zavila, no svega toga nestalo na tom dugom putu, pa, »lipi« moj Ante, stišći zube, kad koji korijen ili razbijena školjka opet u otvorenu ranu uđe...

Duboka je noć bila, kad sam došepao pred Šonatovu kolibu. Ostat ću po noći kod njih. Mala Haši (= Patkica!) prva me opazila.

— Rosari dite hobe — Krunicu mi dajte, oče, jer sam molitve naučila...

— Koje molitve? »Zdravo Mariju«, no — skraćenu... »Zdravo Marijo, moli se za mene sada i kad umrem... Amen.« Iako je bilo kasno, izmolili smo krunicu. Haši klekla uza me, prihvatila s jedne strane moju krunicu i kod svake Zdravo Marije po tri zrnca preskače. A od vremena do vremena i malu bi mačku Pusy za rep povukla. Pa se ti onda sabrano moli...

Umoran sam bio, no neće biti mnogo spavanja ove noći. Komaraca na milijune. Čini se da su utekli pred velikom olujom, koja se sa zapada približavala. Grom za gromom drmao je pospanim seocem. Sjedim uz mali prozor kolibice i molim. Najednom se sva kolibica potrese: kao da je u obližnji »tetul« stablo grom udario. »Isuse, spasi one, koji su u pogibelji«, šaptala je Hašina majka.

Ranim jutrom Misa, krštenje, blagsolov polja, te naprijed uz rijeku u slijedeće selo. Stari Ghretto me pozvao na čaj. Boja je izgledala kao čaj... no što je to bilo, ne mogu Vam reći. No glavno je da sam ja uz čaj dobio onaj krasni posmijeh moga starog Ghretta. Posijedio on i pobijelio kao snježni vrhunci Himalaje, no ne da se još Ghretto. Išao je preda mnom na nasipu, no nisam ga mogao stići. Kao sunderbanski jelen, on ne hoda: poskakuje, leti...

S druge strane rijeke velike džungle. Na tisuće ptica prelijeće rijeku. S hranom u kljunu s visine kao »padobrani« ravno se spuštaju nad svoja gnijezda. Uprav nevjerojatno: koja »ulica«, koji »ćošak«, koji »broj« — točno svaka pogodi. A nebrojeni ptići u stotinu raznih glasova zovu i zovu svoje »mamice«: pravi ptičji sajam. S par milja se čuje ova »radiopostaja«. Pred Šurenovom kolibicom uhvatio nas pljusak. Pa kad smo već došli, valja nešto i »prigristi«. Dobra Šurenova žena Mira ni da čuje da ćemo mi dalje po ovakvom nevremenu. Riža je bila već pripravljena, spržila je nešto malih rakova, od susjede donijela jedno jaje. Imaju oni dvije kravice, pa je i čašica mlijeka bila pripravna. Njezina mala Dorothy od vremena do vremena dolazila je iz male kuhinje da nam rekne, što se sve pripravlja. Majci je rekla da će ona u školu u Basanti, ali ne ove godine, jer malu sekicu valja paziti, kad je majka u polju.

Popodnevna Misa bila u Purbo Para. Kapelica dupkom puna. Krasno su pjevali. Sumrak se već hvatao, kad je sve bilo svršeno. A meni će trebati tri sata do Basantia po ovom blatu. Ponajprije uz staru rijeku. Amo još i tigrovi zabasaju. Kao ono zadnji put kad sam s mojim dragim katehistom Sošijem išao providjeti staricu Hazra. Tresao se sirotan Soši, kad smo na nasipu naišli na velike tragove tigrovih šapa. U mokrom blatu činile se i veće. Par ljudi je čučalo na jednom stablu, jer da je tigar baš nedavno tim putem prošao. No ja sam imao Presveto na grudima, pa se nisam ničega bojao. No Soši je najednom od straha sjeo.

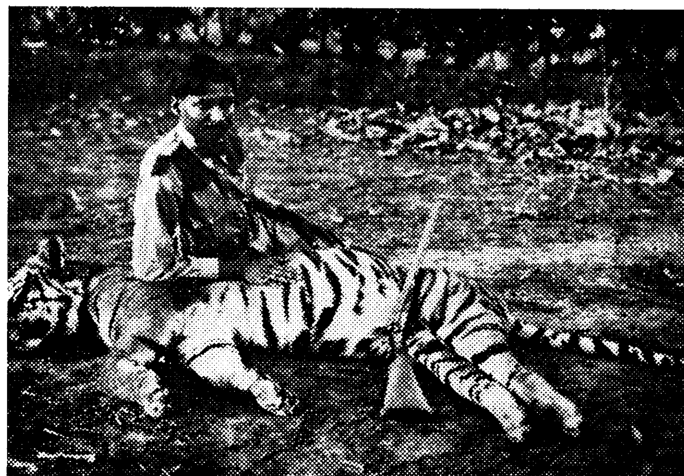
»Bagh — Tigar« — poviče iz svega grla, kad li iz jednog grma izleti poplašeni čagalj i podvivši rep izgubi se kao vila dolje uz nasip...

Nekad bilo, sad se spominjalo. Drage uspomene mojih prvih svećeničkih dana.

Na Šorbonandopurskom nasipu, s ove strane velikih sordabenskih džungla bilo je malo drugačije. Morao sam proći jedan kanal. Nekakav klimavi most je bio tamo. Kad sam došao pred kanal, opazih tek dva bambusa prebačena preko kanala. Sa strane ni jednog drvca da bih se za njega prihvatio. A bambusi skliski kao da su lojem namazani. Bilo kako bilo, na drugu stranu valja prijeći. Tri puta sam se uputio, tri puta sam se — junak — povratio, jer nije bilo samo sklisko, nego su se bambusi i vrtjeli. Vidiš ti, da sam imao malo prakse u kakvom cirkusu, dobro bi mi danas došlo. I dok sam mudrac smišljao, kako ću preko, nekakav veliki pas (nije bio tigar...) poče gore na nasipu lajati i ravno prema — Anti, a Ante — ravno prema mostu, i preko skliskih i klimavih i grbavih bambusa na drugu stranu. Lijepo veli naša narodna: Strahić koze pase... Ne daj, Bože, što se podnit može!

Nego iz jedne nevolje u drugu. Put onda skrenuo uz rijeku. S druge strane su džungle. Najednom počeše puške pucati. Na zdravlje, pomislih ja. Utekoh psu, pa ću tigru u žvalje. »Bagh, bagh — Tigar, tigar«, digla se hajka sa svih strana. Do danas tigar meni nije ni blizu došao: suh, kakav sam, ne bi mu ni za doručak bilo. Okrenuh se prema rijeci, kad li dva hica odjeknuše baš iza mene. Dotaknuh si glavu: još je bila na ramenu. Tigar je bio s druge strane rijeke, no neki su »junački« lovci pucali u zrak... Nakon »bitke« samo da čuješ njihove priče: »Ravno u oko sam ga pogodio... Baš pod čelo... Usred kitnjaste glave«... a kad tamo ni repa tigrova nisu vidjeli, da o njegovim brkovima i ne govorim. Lovci su lovci: isti po čitavu svijetu.

Pa kad o tigrovima govorim, moram Vam spomenuti velikog mog prijatelja Goneša. Spomeni mu lov, spomeni mu džungle, i Goneš bi na sve drugo zaboravio, ni košulju ne bi obukao. Popodne se pronijela vijest, da je jedan veliki tigar prešao iz Ranigorske džungle prema Bolatopu. Hajka će biti predvečer. Čitava mala vojska ljudi otišla. I, dakako, kapetan Goneš... S puškom na ramenu. S početka ih predvodi, no kad su se približili Bolatopu, junak Goneš svrstava sve u red, i polako se — povlači, da kao pravi general otraga zapovijeda. Vika i galama posvuda: valja tigra preplašiti, istjerati dolje prema kultolskom kanalu. Goneš će tamo čekati. Mnogo je puta u lov išao, no ni čagalja nije mogao uciljati. Nego danas je njegov dan, zakitit će se ne perom ptice, nego brcima tigra.

Jedan manje...

Poslije malo vremena začu se režanje tigra. Ljudi stali još više udarati u stare kante i bubnjeve. A jadnom se Gonešu samo koža ježi od straha. Kud će tigar nego baš prema mjestu gdje se on u grmlje skrio. Nijednog visokog stabla blizu... Već par hitaca odjeknulo sa sjeverne strane. Gonešu ruke dršću. Vika hajkača postaje sve jača, hici sve češći i sve kao da će na Goneša... Nije druge, valja obraz osvjetlati: pušku u ruke, nanišani i baš onda — bum, bum... dva hica pogodiše grm uz Goneša. Pade Goneš, pade puška i — bum puče u isti grm. I vjerovali Vi ili ne tigar je bio ubijen. No do dana današnjega nitko ne zna tko je tigra ubio. Ja sam dakako Gonešu čestitao. Onakvog sretnog posmijeha nisam u životu vidio...

POSVUDA CURI...

Ovaj put nisam bio sam: Paul, Benedikt i Kišto su sa mnom. Danas ćemo u Kištovo selo. Put je dug, no oblaci nas »tjerali«, pa smo prije mraka stigli. Grmjelo je kao da sa zvijezda topovi pucaju. Krov male kapelice bio je uništen u zadnjoj oluji, pa smo se svi zaklonili u malu kolibicu Bonmalia. Mjesta malo, no nekako smo se uvukli unutra. Bit će seosko vijeće. Najprije, dakako, molitva. Stari Baću sjedi uza me. Skoro mu je 70 godina, a nijedna sijeda vlas. Kaže on meni, da se rodio pod sretnom zvijezdom. Na zdravlje mu bilo.

Molitve riječ po riječ za mnom opetuju. Nitko od njih ne zna čitati, pa molitve valja malo pomalo učiti napamet. Uzme to koju godinu dana, a kod starijih i više. No glavno je dobra volja. Dobra volja i ustrajnost. Nakon toga »razgovor ugodni«. Seljani to vole. Uz vjersku pouku oni o svemu i svačemu žele nešto čuti. Pod konac vijećanja oluja se srušila nad selom. Bonmali slamom popravio svoju kolibu, no poče na sve strane curiti. Ljudi se brzo raziđoše svojim kućama, jer je, sigurno, svaki mislio na svoju obitelj, na svoju dječicu. Mi se pomolili i kušali urediti par rogožina za noćni počinak. Meni dali najbolji i najsigurniji kut uz vrata. Bio bi taj kut lijep da je nebo bilo zvjezdano, jer se kroz krov mogli vidjeti oblaci i blijesci oluje. Počelo curiti, ponajprije s lijeve, onda s desne strane, počelo onda padati na noge, te na koncu konaca — ravno na moj metkovski nos: počeo se ja malo pomalo pomicati, počeo se i Benedikt pomicati, počeo se i Paul pomicati... Pravi mali — cirkus! Podmećemo daske i ostale stvari pod slamnati krov, no mnogo ne pomaže. Oko ponoći pohodila nas telad iz obližnje štale. Mora da je i njima

bilo tamo previše vlažno. A onda navalili veliki, crni mravi — kao na pekmez ... A ja, na sreću ili nesreću, imao par slatkiša u misnoj torbi. I mravi namirisali, pa udri po njima. Nego, nisam znao da smo i mi Metkovci — slatki, jer taj crni rod počeo i mene gristi. A ja umoran, kako sam bio, htjedoh spavati. Pred zoru, naslonjen na zemljani i vlažni zid kolibe, malo zakunjah.

U jutro bila sv. Misa. U kapelici je nismo mogli imati, jer je sve bilo potpuno vlažno. Imat ćemo je tu, u kolibi Bonmalija. Imali smo tek jednu malu nisku klupu. To je sve njihovo blago. Bit će to oltar. Tako je niska klupa da sam čitavu Misu odslužio klečeći. Vječni Bog silazi i u ovu malu kolibicu. Tajna betlehemska se opetuje. U propovijedi sam ih obodrio, da ostanu junaci, vjerni Isusu. On ih nikada neće ostaviti. Križeva i poteškoća će biti, no baš preko križeva oni će postati njegovi pravi učenici. Bamačorom samo klima glavom za vrijeme propovijedi.

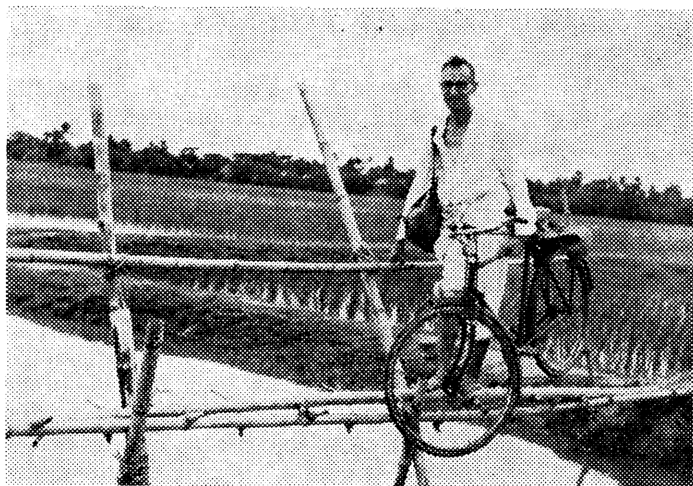
Uredili smo malu privremenu školu. Učitelj je dobri naš Ram. On Vam je učitelj i seoski doktor. I učiteljski i doktorski zanat naučio je od svoga oca. Pa mu u slavu i pohvalu ide da mu se i djed i pradjed (a, ako se ne varam, i — šukundjed) bavio tim istim zanatom. Njegovi su lijekovi 100% sigurni. Nikakva zla neće nanijeti; ako te ne ozdrave, nisu krivi lijekovi, krive su tvoje zvijezde, zvijezde pod kojima si se rodio. — No Ram je učitelj, učitelj da mu nema para ni do desetog sela, čak se engleski potpisati znade ...

S POKISLIM JARCIMA ...

Korizma je. Gotovo sam neprestano po udaljenim selima misije. Sve ih želim pohoditi i pripraviti za veliki uskrsni blagdan.

Kao rak sam ispržen. Vrućina već pritisla i do 110 u hladu. A i oluje iznenada dođu. Uhvatila me jedna takva oluja baš kad sam se približavao Piprekhalskoj rijeci. Druga Misa će biti poslije podne u selu Šombhunogoru. Uputih se oko 11 sati. Oblačno je bilo, no ja skočih na bicikl nadajući se da ću biti brži od crnih oblaka, koji su se na zapadu gomilali. Prispio sam do rijeke. Što bi čovjek rukom o ruku: lišće, slama, grane — da o prašini i ne govorim — poče zviždati na nasipu rijeke. Mršav kakav sam, u jedan čas sam bio na zemlji. Vjetar me jednostavno podigao i skotrljao niz nasip. Debele kapi kiše i tuče počele udarati po licu. Gurnuh bicikl uz nasip, pa što su me noge nosile poletjeh prema jednoj maloj zapuštenoj kolibi. Tek kojih 200—300 metara, no i u to kratko vrijeme bio sam sasvim prokisao. Dršćući (temperatura zbog oluje naglo pala) i zablaćen, ugurah se u kolibicu, kad vidim: sve već puno ... Puno pokislih koza i jaraca. Be, be, beeee — kao da me zovu. Pomislih: u dobro si društvo došao — svoj svome! Pa smo se nekako u kutu stisli, jer je posvuda curilo, a strašna oluja kao da je htjela i ono malo slame odnijeti. Veli naša narodna: »Iako je kuća tisna, nisu čeljad bisna«, pa se mi nekako složili ... Eto, kako vidite, metkovski rod nije tako loš ... Ne znam da li ste ikada morali čučati blizu mokrih koza. Ako niste, bolje da Vam ne opisujem taj »kozji miris«, a da Vam o njihovim buhama i ne govorim ...

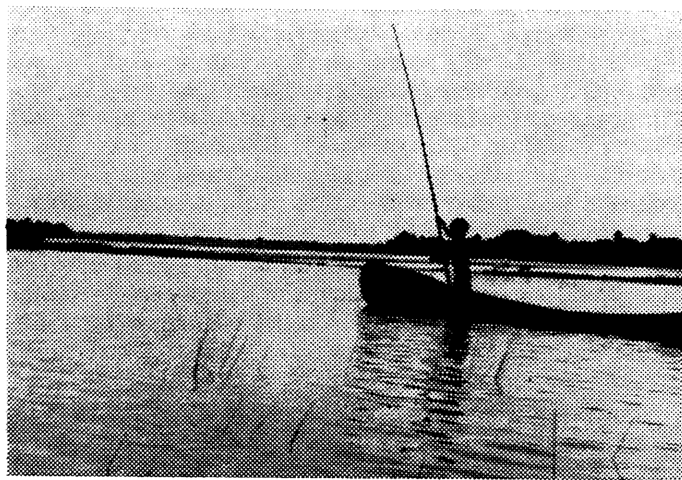

Malo »akrobacije« . . .

Bicikl je, sasvim zablaćen, ležao uz nasip. Posvuda blato. Nije druge: bicikl na rame, pa uz rijeku put Šombhunogora. Iscrpljen sam bio. Nisam više mogao. Srećom opazih lađicu na Gangesu. Ja se kroz blato skotrljah niz nasip. Uz rijeku je, međutim, blato bilo tako duboko, da sam se jedva mogao izvući. Pomogla mi dva mladića na lađici. I oni prokisli, uplašeni. Ona strašna oluja uhvatila ih na rijeci kod Šatkaure. Mislili su da će se utopiti. Lađica na sve strane curi. Sve je mokro, no mogao sam barem malo sjesti i odmoriti jadne svoje metkovske kosti.

Sretno stigli do Šombhunogora. Veslali oni, veslao i ja. Kapelica je uz rijeku. To nam je jedno od najmanjih sela. Tek pet obitelji. Slamnata kapelica jako oštećena: oluja odnijela dio slamnatog krova. Mislio sam imati sv. Misu poslije podne, no oko 3 sata počelo opet grmjeti, kao da su atomske bombe eksplodirale. Pa se onda izlilo kao iz kabla! A krov otišao . . . Pa se, moj Ante, stišći uz sjeverni zid gdje je bilo još malo slame na krovu. Stari Moti dotrčao s dvije poderane vreće: na jednoj ću sjediti, a drugu preko glave. Nego, tužna godino: sušio on ribu na tim vrećama, pa je bio krasan zadah gnjilih rakova. Pa kako sam već bio prokisao kao pijetao . . . sa zahvalnim posmijehom vratih mu ja »rakovske vreće«.

Valjalo je prospavati noć onako mokar. Ipak sam jednu vreću zadržao da imam na čemu spavati. — Rana Misa, poslije Mise čaša vode i ispržena riža. Onda misnu torbu na leđa pa se uz veselu popijevku uputih prema Basantiu.

Mali ribar

TAMNO JE BILO

Umor me svladao. Onako mokar zaspah na blatnom nasipu Kumrokhalskog kanala, pokriven plaštom zvijezda. Ne sjećam se točno o čemu sam sanjao, no sigurno nisam o pijavicama i zmijama, kojih ima mnogo uz ovaj kanal, jer da sam o njima sanjao, sigurno bih se od straha probudio. No probudio se jesam baš pred ponoć ... sav izgrizen od komaraca.

Ribari su napokon došli. Zakasnili su, jer su mnogi putovi poslije velikih kiša gotovo sasvim iščezli. Zablaćeni, iscrpljeni — spuštali su košare riba na lađicu. Dio ribe bio je već gnjio, zadah nesnosan na nasipu. Što li će istom biti na lađici! Sjeo sam uz lađara. Bila je tamo jedna daska, pa sam se htio malo odmoriti, nastaviti svoj prekinuti san. No stari Bištu metnuo košaru punu gnjilih »čingri« — ribe baš pod ovu dasku. I prije nego je lađar mogao reći jednu riječ, starkelja se protegnuo na dno lađe, naslonio glavu na košaru i ne bi ga ni stotinu ljudi maknulo s tog mjesta, ni njega ni njegove košare ... Što da Vam reknem?! Htio sam uteći i radije pješačiti čitavu noć. No kud ćeš u ovoj tamnoj noći? Prekrižih se i prikazah Isusu tu malu žrtvicu za spasenje neumrlih duša.

Dva sata poslije ponoći bilo je kad smo prispjeli pred Robijevu kolibu odakle sam kanio pješice prema sjeveru. Nigdje ni žive duše. Zamolih svoga dragog Anđela Čuvara da me čuva i brani u toj tamnoj noći. Oblaci su se opet počeli gomilati.

Na putu u prvo selo valja prijeći jedan kanal. Vrlo dubok kanal. Hoću li naći most?! Zadnji put bilo je barem par bambusa, pa se još nekako moglo progurati preko držeći se i nogama i rukama. No ovaj put mostu ni traga ni glasa. Odnijele ga vile (ili — lopovi). Samo kad bih znao koliko je vode u zamazanom kanalu. O pijavicama i zmijama bolje je i ne misliti, jer ga inače nikada nećeš prijeći. Bojao sam se za misnu torbu. Srećom, ja sam dugonja, pa će barem glava viriti. Torbu na glavu, glavu na rame — prekrstih se pa — ravno naprijed. Mrak je, pa gotovo ništa ne vidiš. Voda je već preko pasa. Ide na dublje i dublje: no glava još uvijek viri — prazna metkovska »tikvica«, pa za nju nema opasnosti da će se utopiti. Najednom kao da je nestalo tla pod nogama. Utekoh se mišlju Anđelu Čuvaru ... i Ante, mršav kakav je, i njegova prazna tikvica, i na tikvici misna torbica — sve sretno prijeđe na drugu stranu kanala.

I onda onako mokar naprijed kroz blato Phulbarskog nasipa. Voda curi s mene. Više puta sam zbilja mislio da ću se od iscrpljenosti srušiti. No pomisao da ću za koji sat prikazati sv. Misu kao da me je pomladila. Iz daljine, iz nepoznatih strana jeka je do mene dolazila, jeka one divne molitve pred oltarom: Pristupit ću k oltaru Božjem, **k Bogu koji razveseljuje mladost moju.** Kako su privlačivi oltari tvoji, Bože srdaca svećeničkih, kako je divan ovaj naš svećenički život, život vječne mladosti.

Misa na malom oltaru u kapelici. Zid iza oltara se srušio. Stari Onath zakrpio granama palma. Zora je baš pucala. Prve zrake sunca prodirale su kroz te suhe grane i padale na bijelu Hostiju. Sjetih se one božićne pjesme: Zdravo, Sunce milosti, što nam bijednim sinu ...

NOĆNI POHOD KOBRE

Katehist Mihael pozvao me na večeru. Žena mu Angela sve lijepo pripravila. Odgojena je ona u samostanskoj školi u Basantiu. Koliko li odgoj vrijedi. Kuća čista, dječica uredna, dobro se vladaju. Još tepaju, no molitve već znadu napamet. Čak i najmanja, Aroti (= Blagoslovljena).

Počeo ja molitvu prije jela, no prije nego što sam je mogao svršiti mala će Aroti: »Ami Fadarer bašone khabo... Ja ću jesti iz tanjura Očeva...« Žmirkajući za vrijeme molitve, opazila je da je na riži moga tanjura bilo jedno — jaje! I nije bilo druge: »bratski« smo to jaje podijelili.

Te noći je Anđeo Čuvar na poseban način sačuvao malu Aroti. Mihaelova je kuća sasvim na kraju sela. Sa svih strana poplavljena rižina polja, pa vrlo često zmije ulaze u kuće. Te noći Aroti spavala na istočnom dijelu verande. Imaju oni dvije male koze. Po svoj prilici bilo previše mokro u njihovoj »kućici« i jedna koza skočila na verandu baš uz malu Aroti. Za njom se dovukla jedna velika kobra i uhvatila kozicu za prednju šapu. Kozica počela zavijati. Možete si zamisliti zaprepaštenje Mihaela i Angele, kad su upalili svjetlo i opazili kako kobra hvata kozju nogu, dok joj je rep baš prelazio preko nogu Arotinih. Što bih rukom o ruku, Angela prihvati Aroti, dok je Mihael kišobranom prekinuo kičmu zmijinu. I kičmu i — kišobran. A i koza je uginula. No ostala im je na životu — Aroti — »Blagoslovljena«. I uistinu bila je blagoslovljena. Sutradan su kod sv. Mise prikazali posebni zahvalni dar, jer je to bilo očito djelo milosrđa Božjega.

Predvečer je bilo kad sam prispio u Deuli. Kolera hara u selu, pa sam ih došao pohoditi. Stari katehist je baš davao »Pozdrav Gospin« na »gongu«, malom urođeničkom zvonu. Poklekli smo pred kapelicom. Baš su putem prolazili Hindu mladići: pjevaju nabožne pjesme, mole Božje milosrđe sred kolere. Napravili su zavjet da će mjesec dana svaki dan pred večer pjevati, moliti se kroz selo. Bilo je uistinu dirljivo. »Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas«, tiho su šaptale naše usnice, dok su oni polako u krugu obilazili dvorište i pjevali »Doja koro, Probhu Doja koro, Probhu = Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se, Gospodine.« Mladi Anondo ih je predvodio. I s kojom pobožnošću on je zazivao sveto ime Božje. Molio sam se žarko da bi i oni i svi narodi mogli naskoro upoznati milosrđe Srca probodena na Kalvariji. Misli mi letjele u djetinjstvo. Na Veliki Petak imali smo mi procesiju u Metkoviću. Pokorničku procesiju. Na povratku u crkvu pred velikim oltarom pjevala se pokornička pjesma:

> Prosti, Gospodine, svome puku, prosti,
> Jer je preveliko milosrđe Tvoje.

Gabrijelova baka utisnula je u ruke pjevača mali dar. Darom se on dotakao bubnja i svoga čela te nastavio sa svojim pjevanjem i molitvom.

Mali Babu, sin Mihirov, upao u vatru. Sva mu je ruka izgorjela. Namazali su je nekakovim seoskim lijekom. Mora da ga je silno boljelo. no on se smije i gleda na moj — duboki džep. Mali lukavac. Zna on gdje se slatkiši kriju. Baka mu je rekla da mora sve strpljivo podnositi za Isusa, pa će to Babu rado učiniti.

NA POGORJELIM RIŽIŠTIMA

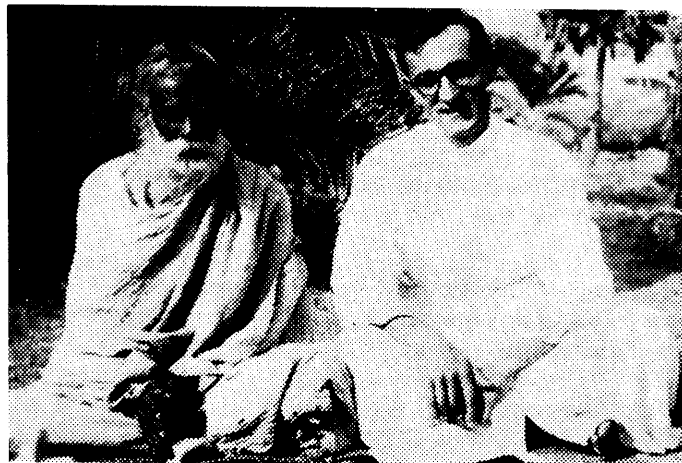
Danas i naš bijedni pas Tuni ispružio sve četiri i jezik, pa puše kao kakva mašina. A meni valja opet na put. Dolje niz ispržena i ispucana rižišta. Južni vjetar kao da iz peći dolazi i nosi sa sobom ognjeni zrak. Zamotao sam glavu u ručnik i poklopio je velikim tropskim šeširom, da me ne uhvati sunčanica. Baš na ovom putu jednoć sam bio nastradao i srušio se u polju. Bilo je to prve godine moga rada u Basantiu. Izgubio sam bio put. Gladan i žedan, lutao sam amo-tamo od jedanaest sati prije podne do dva sata poslije podne u najgoroj vrućini. I onda mi se glava počela vrtjeti. No Anđeo Čuvar se pobrinuo, pa je poslao jednog malog iz Buno plemena, koji me je doveo do sela i do — vode! Ovaj put, međutim, ove bojazni nema, jer čitavu pokrajinu već poznajem. No putovanje će biti dugo i teško, jer je sparina danas uistinu strašna. A i groznica polako trese. Ovih zadnjih dana nisam imao nikakva odmora.

Ni žive duše po rižištima. Samo kao da polja gore, gore i u boli govore o boli onih koji će morati ovu tvrdu zemlju obrađivati. Sestra Antonija pripravila mi je nekakav lijek za glavobolju i sunčanicu, pa sam od vremena do vremena time masirao čelo. Hvala dobroj sestri na tom lijeku: više puta se činilo kao da će glava puknuti.

Zaustavio sam se pred jednim kanalom. Srce počelo praviti komedije: zrak je bio tako sparan, da ni disati nije bilo lako. Dolje su se u vodi crni bivoli prali. Voda zamazana, no ipak — voda, pa će me barem malo rashladiti.

Do sela još nije daleko. Koji sat puta. Uvijek je tako lijepo doći u ta naša sela. Njihova ljubav prema

S mojim dragim Bairagijem . . .

svećeniku uistinu je velika. Obično pohodim sela jednom mjesečno. Kako imamo dozvolu da služimo tri Mise, nastojimo ih pohoditi koliko više možemo i iste nedjelje. To, dakako, znači silan napor. Nakon prve Mise kojih desetak (a i više) milja hoda, druga Misa, — onda poslije podne opet u treće selo za popodnevnu ili večernju Misu.

Stari Sam došao i oprao svećeničke noge. I u Palestini je bio taj običaj. Isus je prigovorio Šimunu da mu nije oprao noge, dok mu ih je Magdalena kvasila svojim suzama. Kako su istinite riječi Izaijine: Beati pedes evengelazantium pacem — Blažene noge onih, koji navješćuju mir, navješćuju sreću. Ovdje tu vodu, u kojoj su oprali svećenikove noge, poliju malo po svojoj glavi ili njome poškrope bolesnike. Martinova baka u Pakhi-

rali ne bi ni za što na svijetu tu čast ostavila kome drugome. Iznijela bi veliki mjedeni tanjur, obadvjema rukama dotaknula se najprije nogu svećenika, onda svoga čela. Kad sam ih zadnji put pohodio, bila je ona bolesna, jedva se mogla micati. Martinov mali brat reče: »Bako, danas si slaba, ja ću oprati svećenikove noge.« »Čim se ja dotaknem nogu očevih, odmah ću ja ozdraviti«, bile su staričine riječi pune vjere.

Dan težak, ali je noć bila krasna. Noć puna mjesečine. Pred kolibicom smo sjedili i molili zajednički krunicu. Sve je bilo tako mirno i tiho, tek su noćne ptice u jatima letjele dolje, prema velikim džunglama.

Barem je glava vani

ZMIJE

Veliki pljusak prestao tek nakon 4 sata poslije podne. Do mraka tek koja dva sata, a put 3—4 sata, ako ne i više po ovom blatu. No vijest je bila dana da ću u selo doći, pa nije bilo druge: put pod noge. Čim smo prešli rijeku, vidjeli smo da će ovo putovanje biti uistinu teško. Blatni nasipi bili su tako skliski, da se po njima jedva moglo hodati: jedan korak naprijed, dva natrag, — sjedi ovdje, sjedi tamo... Nakon jedan sat toga »sklizanja« ja i moj »sluga« Stjepan bili tako umorni, da smo zbilja mislili da do noći nećemo moći stići do sela. Mrak nas je uhvatio pred Panikhalijem. Po danu je bilo teško hodati, no sada po noći da — očajavaš. Ništa ne vidiš pred sobom. Imali smo malu svjetiljku, no mjesto da nas pomogne, poradi nje smo imali i još više nevolje. Tisuće i tisuće kukaca letjelo je sa svih strana prema svjetlu i prema nama. A ja sam bio siguran da će i zmije van poslije ove velike prve kiše. I nisam se prevario. Sreli smo ih mnogo na putu. No čovjek se malo pomalo na njih priuči. Sjećam se kako sam se njih bojao kad sam ono prvi put došao u Basanti. Jedva sam mogao spavati misleći samo s koje li će strane kobra zaskočiti i odgristi mi — pola tabana! No koliko god se čovjek na tu nevolju priuči, ipak zmija ostaje zmija, osobito kad na nju po noći na blatnom putu staneš. Koža se »mrvičak« naježi, pa bio ti i najveći junak. A neke su ovdašnje zmije uistinu goleme: kad ih vidiš, sanjaš o njima barem nedjelju dana. Bilo je malo straha, no i smijeha je bilo. Stjepan, koji, čini se, po noći bolje vidi nego po danu, opazio jednu šarovku na putu. Ja sam bio tako umoran, te sam samo mislio, kad li ćemo mi stići pred našu malu kapelicu.

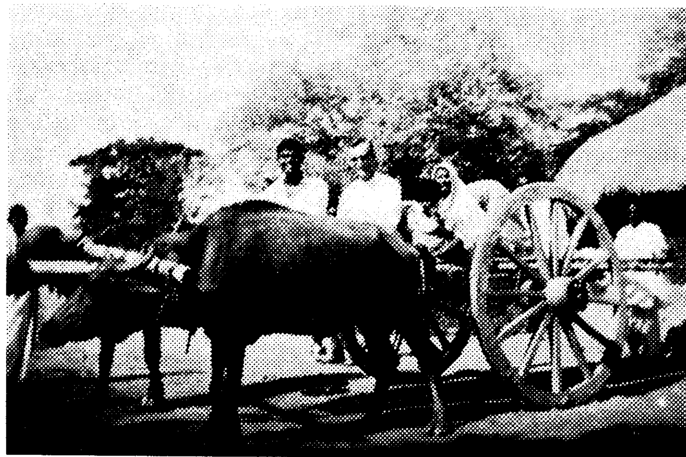
— »Šap! — zmija« povikne on. Ja poskočih prema njemu, no onda ja opazih da je jedna zmija bila kod njegovih nogu, pa i ja njemu povikah: »Šap!« Poskočih ja, poskočio Stjepan, svjetiljka se prevrnula (i utrnula...), zmije se preplašile i mirna Bosna ponosna, i nikome se nije ništa dogodilo, izuzevši svjetiljku, koja je izgubila pola petroleja.

Noge su počele krvariti. Po ovim stazama ima sva sila razbijenih školjka i spuževa, pa ti tako noge režu, da nakon par milja tabani jednostavno gore. U suho doba se sve to vidi, no kad putovi postanu jedna velika kaljuža, što je sve na putu, ni sanjati ne možeš. — Tamno. Put postaje sve gori. Rekoh Stjepanu da nećemo, ako idemo ovako, ni do ponoći stići u selo. Skrenusmo stoga na polje, pa ravno kroz vodu prema selu. Tu nije bilo toliko sklisko, no pijavica na sve strane. Mi smo, međutim, bili tako umorni, da na te male životinjice nismo ni misliti mogli.

Stigli smo u selo prije ponoći. Vjerni katehist Alfons je čekao na nas. Riža je bila hladna. Hladna ili vruća, toga dana bilo nam je svejedno. Oprali smo se, dragom Isusu se zahvalili na milostima dana, prigrizli nešto riže, večernja molitva, blagoslov roditeljima i prijateljima (toga ja nikada, nikada ne zaboravim koliko god bio umoran), te u onim okislim odijelima zaspasmo kao topovi. Prije sam ipak izranjene noge namazao »jodom«: noge su gorjele kao vatra. A i glava i čitavo tijelo treslo se od groznice. Ovakva putovanja često čovjeka sasvim istroše, pa groznica onda lako dođe. Ovih zadnjih mjeseci odmora ni za lijek. Moj pomoćnik obolio, pa sam morao i njegov posao preuzeti.

Kapelica je čista, a donekle i suha, pa smo se nadali da ćemo se lijepo odmoriti. Stjepan nakon par minuta zaspao. Uljana svjetiljka gori kod vrata: komarci i kukci će na svjetlo, pa će nama manje smetati. No ne samo kukci... poslije kukaca došle žabe, a za žabama, dakako, i zmije. I to s krova kapelice. Nanjušile i one dobru večeru.

Jedva sam se ispružio na rogožini, kad opazih jednu veliku zmiju kako se polako izvlači iz slamnatog krova. »Na zdravlje«, pomislih, i nastojah se što manjim i kraćim učiniti. Iznenada nešto poče psikati s moje desne strane. Podigoh oči, kad li se još jedna zmija pojavi iz slamnatog krova. Iznad oltara bio jedan bambus. Uprav nevjerojatno kako se te zmije mogu penjati i sklizati niz te glatke bambusove kolce. Zavile rep oko bambu-

Njima se ne žuri: jedan i po km na sat!

sa, glavu spustile dolje, pa se počele njihati amo-tamo. A meni se sve čini kao da — škilje na mene. Ah, tužna godino! Moj dragi metkovski Ante, izneseš li danas zdravo svoju glavu, onda si se baš pod sretnom zvijezdom rodio... Ja žmirkam sad na ovu, sad na onu stranu, da vidim s koje li će se strane grom spustiti. Najednom se jedna od ovih šarovka poče brže njihati, glavu protegla, a onaj psss pssskao da ti živce reže. I onda se najednom otkine s bambusa i zaleti se... (nemojte ovo nikome reći: izmolio sam ja tada uprav »skrušeno« djelo skrušenja!). Čekao sam da vidim u koju će me nogu ugristi: kao da sam bio hipnotiziran, ni maknuo se nisam. No mislim da me je to i spasilo, jer da sam se micao, zmije bi se uzrujale. Ona se šarovka zavrti onda na zemljanom podu i zakotrlja se prema kutu kapelice. Tada i ja, junak s Neretve, poskočih. Zmija se u kutu uspravila, podigla glavurinu i kao strijela se srušila na jednog — miša. Ugledala ga je s krova. I onda na svoje veselje opazih da zmije nisu bile otrovnice. Batinu sam već imao u ruci, no milosrdna dalmatinskog srca kakav sam preplaših je batinom i izgurah kroz mali prozor kapelice. Boj se, kako vidite, sretno svršio. Veli jedna narodna poslovica: Tresla se brda, rodio se miš... Ovdje baš obratno: tresao se junački Metkovac Ante, i poginuo — jedan miš!

Bilo kako bilo, poslije te pobjede lijepo se odmorih i zaspah, posve zaboravivši na još treću zmiju tamo nad vratima. No mora da je i ona na mene zaboravila, jer kad sam se ujutro probudio, glava mi je bila još na ramenu...

S BRAĆOM LJUDIMA

Počele su već velike vrućine. S opustjelih rižišta i isušenih korita rijeka i kanala podiže se gorući titraj, kao tajinstvena težnja bengalske duše za Bogom, za istinom. Šaptao sam potiho: Dođi Kraljevstvo Tvoje...

Oko podne sam prispio u Nišikantovu kuću. Gotovo su svi bolesni. Kolera i ospice haraju u selu. Katehist nije mogao doći, pa su za vrijeme Mise oni sami molitve molili. Novi su to katolici, pa su molitve bile onako »po domaću«. No Isus se sigurno nije ljutio: na njihova srca On gleda.

Krunicu smo imali navečer kod Opindra. On je bio kršten prošlog mjeseca. Mnogo je toga morao prepatiti od svojih rođaka. No on je junak. Njegov primjer priveo već nekoliko drugih mladića, koji žele stupiti u Crkvu. Mala mu sestrica Šamoli dobila lijepu medalju, pa je za vrijeme krunice svakome pokazuje. Kod svake desetice mijenja mjesto... iz krila u krilo, kao kakva mala kokica. Na rastanku mi je dala dva velika »beguna« povrće, da imam što za večeru...

Na povratku u kapelicu svrnuh se dućandžiji Nilkantu. »Golem« je to dućan: tri-četiri čovjeka se mogu nekako ugurati pod slamnati krov. Prozora nijednog. I svjetlo i zrak dolazi kroz vrata. Čitav dućan je vrijedan oko 5 dolara. Pa eto kupuj što te volja. Stalaža i sličnih stvari nema. Sve je prostro na jednoj poderanoj vreći: i rižu i »dal« (nešto kao zob), papriku, sol, dvije tri vrste ulja u malim kantama. Malne zaboravih: na jednom papiru bilo par zarđalih igala i nešto konca, te par malih sapuna. Nilkanto je čučao u jednom kutu. On zna čitati, no najprije mora nataknuti očale na nos. Da li mu očali trebaju ili ne, to ne znam, no ne bi lije-

po izgledalo kad bi on bez očala čitao... Dao sam mu par knjiga, jer se i on na krštenje pripravlja.

Seoski katehist je teško bolestan. On je naš katehist i ujedno glasoviti »doktor«. Čak zna i injekcije davati. Vrlo je požrtvovan, pa je, iako je sam slab, ipak bolesnicima dijelio lijekove. Poduprt na malog Nikolu, pregledao ih je, dao im nekakve smjese iz svog malog ormara, pa se onda uputio do kapelice. Voli on tu svoju kapelicu: kako je samo čisti i kiti. Poslije posvete više nije mogao. Luka ga je pridržavao na rogožini. Mi smo svi sv. Misu za njega prikazali. A i seljani su, ne samo katolici, već i ostali Hindu i muslimani, skupili nešto milostinje po kućama, da si kupi potrebne injekcije. Drago mi je bilo vidjeti tu međusobnu ljubav seljana. I mala su dječica došla da se za katehista mole. I oni i stari Okhoe. Mala Šundori je predvodila molitve, no nažalost ona mmmmallllo mmmmuccca. Njezin bratac Bumbul počeo se smijati. No ne za dugo. Povuče ga Šundori za uho, pogleda ga s dva otvorena oka. da je Bumbul od straha počeo — plakati. Nakon sunca došla kiša!

Blagdan sv. Josipa. Moga starog Josipa Rama, slijepca Rama, pohodio sam. Svetu Pričest je želio. Rukama traži moje noge, pa po bengalskom običaju uzme »prašinu sa svećeničkih nogu«. Pa se onda onako od srca molio Isusu. Spomenuo je sve i svakoga u selu. Nije zaboravio ni onih, koji su u životu zlo učinili. Sin mu Metor pripravio nešto pržene riže, a ja imao jedan komad kruha, pa smo zajedno imali doručak. Kruh bio slastan, pa se Ram u znak zahvalnosti tako krasno nasmijao. Posmijeh slijepog Rama — divan dar, vredniji od tisuće dolara...

Mala je ribarska lađa išla put Basantia, pa sam sjeo s Nogenom, Onontom i Norenom na mokre ribarske mreže. Kratak je put, tek koji sat do naše postaje, ponajprije rijekom, onda našim malim Basantskim kanalom.

Ribarski život. Dan i noć na ovim malim lađicama. I spavaju, i kuhaju, i rade, i odmaraju se na ovim plivajućim kućama. Ugodno, kad je vrijeme mirno, — strašno, kad se tropske oluje sruše nad ove goleme rijeke, kad se u predmonsunskim mjesecima u tren oka nebo naoblači i munje stanu sjecati, kad se u zimskim mjesecima u ovim otvorenim lađicama smrzavaju...

»Teško je, no valja raditi, valja se truditi; u radu je sreća i utjeha«, mirno će najstariji, Nogen. I kao da nekamo daleko, daleko gleda, dolje niz rijeku put velikih Sunderbanskih džungla. Tajanstvene su one drugima, no njemu su one i kuća i rod. Svako stablo kao da mu novu pjesmu pjeva, svako grmlje kao da ga pozivlje, onaj zadah džungle kao da ga opaja. Djetinjstvo i mladost on je tamo proveo, kosa mu je tamo počela sijedjeti, stan srcu njegovu je dolje, dolje daleko iza onih velikih rijeka. Nisam govorio. Kao da sam se bojao poremetiti ovaj sveti mir. Ganges je tek potiho mrmorio, a ja kao da sam uz tu vječnu pjesmu rijeke čuo kucaje srdaca Nogena, Ononta i Norena.

Laudate Deum omnes gentes, laudate eum omnes populi — Hvalite Gospodina svi narodi, hvalite ga svi puci... Uzdignuše, Gospodine, rijeke mrmor svoj, podignuše pjesmu valova svojih...

Iskrcah se na ušću velike rijeke. Oni će dolje južno put džungla, a ja ću preko male rijeke u Basanti. Urođenička lađica čekala u grmlju. Mali jedan lađar sjedio sam samcat. Godinama mlad, no kako mudro i ozbiljno

govori. O olujama, valovima, pogibeljima na rijeci. Mnogo je toga on doživio u ovih nekoliko godina života. Žarko sunce i tropske oluje kao da su urezale brazde ozbiljnosti i muževnosti u mladenačko lice. Uza se ima jednu malu knjigu, pa kad u podnevnim sparnim satima nitko ne prelazi preko rijeke, u sjeni male lađe on sjedi i čita i uči. I još bi nekoliko knjiga htio kupiti, i dalje bi htio učiti.

— No kako ću, reče mi, kupiti knjige, kad s ovih par centa što dnevno zaradim jedva si i hranu mogu kupiti! Zar ja neću ništa moći učiniti u životu? — sažalno me upita lađar na Gangesu.

Utisnuo sam mu darak za još jednu knjigu, pa sam mislio na tolike druge male lađare koji bi htjeli lađicu svoga života dovesti sretno u luku sreće i radosti.

Sumrak se već spuštao na geon-grmlje kad sam se iskrcao na drugu stranu rijeke. Nogu sam dobro stukao o jedan korijen: blato i grmlje, pa ne vidiš dobro. Sretno sam kući stigao: u tami kao da sam iz daljine vidio Vaše sklopljene ruke, uz mrmor Gangesovih valova kao da sam čuo šaptaj Vaših molitava.

Hvala Vam, hvala od svega srca.

BRICO RAMDAM

»Fadar ašće, fadar ašće! — Otac dolazi, otac dolazi«, vikao je što ga je grlo nosilo mali Gabrijel, kad sam se uz Ganges približavao njegovoj kolibici. Pa je onda poletio po onom nasipu kao mala srna. No još se jednoć htio uvjeriti, da se nije prevario, pa se okrene, da vidi moje svijetlo lišce . . . i onda, i onda mu zape noga i kao malo bure otkotura se Gabu niz nasip u lokvu blata. I gledajte vi čuda, hlačice mu se nisu zamazale . . . Jer hlačica on — nije imao: trčao je okolo onako, kako ga je majčica rodila. Baš je lijep izgledao onako blatan.

Misa bila navečer. Ima još koji sat vremena do mraka. Htjedoh se ošišati. Već sam mnoge dane po selima, pa izgledam kao kakvo strašilo u kukuruzu. Katehist mi reče da je njihov seoski brico prvorazredan, da je prije dvadeset godina jednom engleskom »sahebu« i kosu i brke podšišao. Hajde de! Brkova nemam, barem da mi kosu malo smanji. U maloj torbici je Ramdam donio svoju britvu (kupljena u doba cara Franje ili carice Viktorije), jednu mašinu (no, nažalost, toga dana nije radila, jer da su dva kotača ispala), češalj i nožice, da bi njima i bosanske ovce mogao šišati. One britve sam se najviše bojao: kad sam je ugledao, srce mi je za par centimetara »palo« . . . Kako je mašina bila neuporabiva, počeo je Ramdam nožicama. Mašinu da će na koncu ipak kušati, da sve skupa ljepše izgleda. Nožicama je tako junački mahao, te sam mislio, da ću nakon par minuta biti ćelav kao naša kraška brda u Dalmaciji. No, ne boj se, Janko moj. Nožice su velike, no ne — režu. Ali čupaju dobro. Mnogo me je puta brico Ramdam podigao sa stolice: kosa nije htjela van iz nožica. Najednom kao da su me tri ose u isto mjesto ubole.

Vidio sam sve zvijezde pred sobom. A i mog dragog Ramdama kako pobjedonosno drži dvije — sijede vlasi u desnoj ruci.

— Ek tane tuleći — Izvukao sam ih jednim zamahom, veselo će on.

No ja sam jadan mislio: počneš li ti moju sijedu kosu čupati, ostat ću ti ja na po glave — ćelav. Rekoh mu ja da on svoj posao »zaokruži« onom mašinom, pa da će za danas biti dosta. I vjerujte mi, bilo mi je već i dosta i previše. Mašinu je valjalo držati s boje ruke. Haj, haj ... nisam znao, da ima toliko zvijezda na nebeskoj kruglji. Pa da ih čak i u po bijela dana možeš tako jasno vidjeti. Neka Vas samo jednom brico Ramdam podšiša, pa ćete to za 4 centa vidjeti ...

Ramdam me je sav zadivljen pregledavao sa svih strana, diveći se remek-djelu svoga brijačkog i šišačkog zanata, dok sam si ja tro suze: suze pokorničke, a i suze zahvalnice da je sve napokon svršeno. Malom metlicom kušao je očistiti moju jadnu metkovsku tikvicu, pa je većinu odbačene kose ugurao niz moju košulju, da me kroz čitavu noć podsjeća na ovu — operaciju.

Rastali smo se kao dobri prijatelji. No nadam se da on neće više kušati svoje nožice, mašinu i metlicu na mojoj glavi ...

DIJELEĆI BLAGOSLOV

Bhutonath je plačući klekao preda me. Mali sinčić, prvo mu dijete, iznenada umrije. Moli da ga blagoslovim, da bi ovu bol mogao junački podnijeti i on i mlada mu žena Margareta. Pozvao me, da bih navečer došao k njima. On je pozvao i seoske mladiće i svu dječicu: zajednička krunica, te pjesme Isusu i dragoj Gospi povratit će sreću i mir ožalošćenim srcima. Vrlo lijep običaj. Margareta je sama bolesna, no ipak je ustala, polako se dovukla do pred kolibu i pridružila se našim molitvama.

Poslije toga svi smo otišli u Rafaelovu kućicu. Njegov sin bio je dugo vremena bolestan. Sada je bolje, pa i on želi u zahvalu izmoliti zajedničku krunicu, a i za dječicu je nešto slatkiša pripravio. Stari Prano također došao. Prekoračio je već 80-tu, oči su mu malo oslabile, no još se on ne da. Velika mu je obitelj, unučadi kao roj pčela. Iako Prano sam ne zna čitati i pisati, svi ti mali piplići moraju u školu, i navečer svi zajedno moraju učiti uz malu svjetiljku. Stari »ravnajući učo« Prano pred njima s tankom batinom, pa od vremena do vremena vidiš kako se anđelčići — češu po hlačicama. Stare oči, no batina točno — po mekanom pogodi.

»Namer dol«, pjevačka grupa, koja zazivlje ime Isusovo, pjevala je do u kasnu noć. Obično su tri-četiri glavna pjevača, jedan uz bubanj i još jedan s limenim pločicama da bude buke malo više. Obično obrađuju jedan ili drugi događaj iz Svetog Pisma. I to se opisuje na dugo i široko, i svaka se rečenica par puta opetuje. Od slušatelja dosta ih je koji čitati ne znaju, pa radi toga sve skupa valja par puta opetovati, da im istine svete vjere ostanu u pameti.

Izjutra Misa. Kapelica čista i uredna. Zasluga je to malog Montua. On je bio u našoj školi, pa je vidio kako sestra Antonija uređuje basantsku crkvu. Nema on velikih i lijepih vaza za cvijeće, no ljubav se zna snaći: oprao on 4 male tintarnice, ukrasio ih obojenim papirom i u njih metnuo par šumskih cvijetaka. Uistinu krasno. Njegov je otac molio za zahvalnu Misu: svršili su jučer presađivanje riže, pa da se uz kišu i Božji blagoslov izlije na njihova polja. I za vrijeme Mise kiša se izlila... kao da su se oblaci otvorili. Odgovor živoj i priprostoj vjeri tih ljudi. Propovijed je bila o molitvi. Usred propovijedi, stari Montuov dido će onako od srca: »Thik bolćho... Lijepo govoriš...« A koji ti put kao pravi patrijarh sasvim mirno rekne: »Deder ti još jednom reci, nisam te dobro čuo...« Dido je već, kao i stari Prano, 80-tu prekoračio. Malo je tvrd na ušima, pola je već zubi otišlo, no on je još dobra zdravlja. A kad ti počne hodati po nasipima, ni mladići ne mogu s njime.

Još jedna slava bila toga dana u crkvici. Biren, protestant (dobro stojeći), darovao za kip Gospe Fatimske ništa manje nego — zlatnu krunu. Po zagovoru Gospinu sin mu ozdravio. Bio je to uistinu lijep prizor. Kip smo metnuli pred oltar. Majka je s malim Ašišem (= Blagoslovijeni) u krilu klečala pred kipom. Čitava crkva je zapjevala krasnu pjesmu dragoj Gospi. Blagoslovio sam krunu, i predao je majci da je ona metne na kip Blažene Gospe. S malim Ašišem u krilu, s krunom u ruci — majka je MAJCI harni dar davala. Ja sam se potiho molio da bi joj uz zdravlje sina dala i milost svete vjere.

MAJCI U SPOMEN

(Nakon vijesti o njezinoj smrti)

Majko, Tebi u spomen piše ovo par redaka Tvoj sin, svećenik-misionar u dalekoj Bengaliji. Tvoj poljubac i blagoslov kao da mi još gori na čelu. Šesnaest godina je već prošlo od onog dana, šesnaest puta su monsunski vihori prohujali nad ovim Sunderbanskim džunglama, kamo si poslala svoga sina da žrtvuje svoj život za Isusa i za neumrle duše.

U životu se, eto, više nismo vidjeli. Vruća želja Tvoga majčinskog srca da prisustvuješ barem jedanput Misi svoga sina nije se ispunila: dragi Isus Te je pozvao da iz lijepog neba dnevno prisustvuješ svetoj žrtvi, da pratiš Tvoga Antu na teškim i pogibeljnim putovima njegova svećeničkog i misijskog života.

Crkvica Gospe Fatimske podignuta na spomen 1.300 godišnjice pokrštenja Hrvata

Izmoren i iscrpljen od teškog putovanja, sjedeći u ovom malom čamcu na Ganges rijeci, sa zahvalnim srcem mislim na Tebe, majko. Mislim na svu Tvoju ljubav i brigu sretnih dana djetinjstva, mladosti i školskih dana, kad si mi svojim svetim životom i primjerom pokazivala put k oltaru, kad si me dnevno prikazivala Nebeskoj Majci, kad si svake subote za mene postila, da bih ja jednog dana mogao postati svećenik Isusov. Mislim danas na svu Tvoju ljubav, i kao najsvetiju zahvalu obećavam Ti, majko, da ću svim silama nastojati izvršiti i ispuniti zavjet života Tvoga: potpuno se žrtvovati i istrošiti i umrijeti za Isusa i za neumrle duše. Majko, blagoslovi ovaj zavjet; iz lijepog neba čuvala me i pratila Tvoja majčinska ljubav.

Tvoju ljubav i molitve, majko, molim za sve one koji su u ime Tvoje preuzeli brigu i ljubav za mene, za tolika plemenita srca koja me uistinu s majčinskom ljubavlju prate i pomažu u apostolskom radu.

Do viđenja, majko, u lijepom nebu.

Ljubi Te Tvoj Ante

OČE, TEBI U SPOMEN

Nakon večernjeg Gospina pozdrava na blagdan Svijećnice veliko je zvono s tornja crkve sv. Ilije navijestilo, da Te je draga Gospa na svoj blagdan pozvala da s njom u nebu proslaviš tu njezinu lijepu svetkovinu.

Nisam, eto, mogao biti prisutan da Ti zaklopim Tvoje trudne oči, ni Tvoje ni one drage mi majke, koja se prije Tebe k Isusu preselila. U nadi si živio, da ćemo se ipak još jednom vidjeti. No Isus je drugačije htio: želio je On od nas potpunu žrtvu paljenicu.

Nismo se vidjeli, no Tvoj me je i majčin blagoslov pratio, pratio neprestano kroz ove duge godine, otkako si me ono na rastanku poljubio i pritisnuo svome srcu. Kucalo je Tvoje očinsko srce za mene neprestano. Ona Tvoja divna pisma, pisana još i s ležaja boli, koliko su mi snage davala. Ti se za mene moliš, žrtvuješ. Moje brige su Tvoje brige: moji vjernici, moja siročad, škole, moja putovanja, poteškoće . . .

»Sinko, uzdaj se u Njega, žrtvuj se potpuno za Njega i duše tebi povjerene«, bio je jedan od zadnjih Tvojih savjeta, — onaj isti savjet, koji si mi Ti dao, kad sam Ti ono vraćajući se jednoć iz crkve još u djetinjstvu otkrio tajnu svoga srca da i ja hoću postati »fra Jozo« (ime tadašnjeg našeg revnog župnika fra Joze Šimića).

I s kojim si me žrtvama odgojio u teškim poratnim vremenima. Kad si me ono došao pohoditi u sjemeništu u Travniku, da vidiš da li je Tvoj Ante sretan u novom životu. Pa kad je došao dan rastanka, s kojim si ponosom i radošću gledao na svoga sina. Istina, plakali smo obojica kod onog zadnjeg poljupca, no bile su to suze radosnice da smo riječ danu Isusu »potpuno se za Njega žrtvovati« mogli ispuniti.

Kako su sve te uspomene divne i svete. Ti si, eto, k svome cilju stigao. Pod vitkim čempresima gore na groblju sv. Ivana počivaš Ti sada poslije dugog putovanja. Neću imati prilike kleknuti na Tvoj grob i na grob drage mi majke, neću imati prilike položiti cvijetak harnosti. — no više nego cvijetak koji brzo vene polažem ja iz daleke Bengalije vijenac, neuveli vijenac sinovske ljubavi i zahvalnosti. Ljubav Tvoga sina, oče, nikada se neće umanjiti. Tvoja očinska ljubav i blagoslov ostali uvijek uza me.

Ljubi Te Tvoj sin A n t e

S mojim siromasima pred njihovim kolibama

VEČERNJI »ANGELUS«

Od velikih kiša čitava je pokrajina kao jedno veliko blatno jezero. Putovi su na mnogim mjestima sasvim nestali, pa sam često misnu torbu morao na glavi nositi, jer je voda bila do vrata. Bio sam uistinu umoran. Do kapelice je još koji sat. I kao obično, dobri se moj Anđeo Čuvar sjetio svoga Ante. Kroz visoku travu uz kanal probi se mala urođenička lađica.

— Fadar, Fadar! — Oče, oče, povika veselo mali Mihael iz Šobnomoškara.

On i njegov brat vraćali se s posla. Zaskočih s nasipa, i kud će ruka nego u pekmez — i preskočih... No kako sam već bio gotovo sasvim mokar, nije bilo mnogo štete. Osim toga, ova žućkasto-zelena voda Sunderbanskih bara vrlo je — ljekovita! Osobito za — lijenost, pospanost i ostale slične kronične bolesti. Izvukoh se iz kanala u lađicu. Lađica stara, sa svih strana curi, a i — s mene curi. Kanal, međutim, nije dubok, pa nema opasnosti.

Zapad se još malo rumenio. Visoki su se oblaci dizali kao tamjan pred oltarom: tiha, no kako veličanstvena večernja molitva Svevišnjem. Udarci »gonga« — malog zvona dopirali su iz sela: večernji »Angelus«. Zaustavismo lađicu i svi zajedno izmolismo Pozdrav Gospin. Koja sreća, koji li mir u molitvi. Mrak se već spustio kad smo stigli pred kapelicu. Dosta je sporo išlo, jer smo na nekim mjestima morali lađicu nositi preko nasipa. Katehist Kanai me je čekao. Veseo i nasmijan. Danas će biti slava kod njega. S velikom mukom podigao je novu kolibu, pa će danas navečer biti krunica i blagoslov kolibe. Uz katolike pozvao je i svoje ostale prijatelje i komšije, neka i oni vide kako se obavlja bla-

goslov katoličke kuće. Svi smo klečali, svi se molili. Ja sam uz blagoslov Kanaine kolibe blagoslovio i sve prisutne, preporučio im bratsku ljubav, da bi naskoro svi mi mogli biti jedno u Srcu Isusovu.

Slijedila je večera: nešto riže i par sprženih rakova, koje je Kanaiev brat ulovio s druge strane rijeke u džungli. Pa da bude i malo — suza, Helena je sve skupa dobro zapaprila. Žešće od madžarskog gulaša.

Opet po blatu do male kapelice, gdje ću spavati. Profulova koliba je uz kapelicu. On je već pripravio rogožinu pred oltarom. Odijelo se napola osušilo, pa će san brzo na oči. Kapelica je posvećena Gospi Fatimskoj. Kip je dar katehista Kanai. Mali mu Andrija bio bolestan. Zavjetovao se Bl. Gospi, da će kupiti kip za kapelicu, ako Andrija ozdravi. I ovaj lijepi kip dokaz je Majčine dobrote i ljubavi. Pet dolara je za kip dao, nešto on, nešto Andrijina bakica proseći po selu. Sutra je svetkovina Uznesenja Gospina. Iako sam bio umoran, nekako mi se nije dalo spavati. Ona mala voštana svjećica pred kipom Gospe Fatimske tako je krasno gorjela, da je i mene uhvatila želja da probdim čitavu noć kao oni stari vitezovi pred Gospinim oltarom. Kad je svjećica dogorjela i kad sam ja zaspao pred oltarom, ne znam, no divan sam san sanjao te noći, san o sretnim i davnim danima djetinjstva, kad sam Svibanjskoj Gospi jorgovane nosio na oltar naše sjemenišne kapelice u nezaboravnom Travniku.

CRVENE HLAČICE

Tamo gdje Pakhiralski kanal skreće prema jugu sreo sam se s dućandžijom Debenom. Dućan mu na glavi. Ide on od sela do sela. Prodaje hlačice i košuljice. Težak život, no valja prehraniti obitelj. A posvuda veliko siromaštvo, pa ljudi ne kupuju. Pod »tetul« stablom spustio svoju robu. U par minuta dječica se skupila, pa s otvorenim očima gledaju raznobojne košuljice i hlače. I ja sjeo da se malo odmorim i da s njim »podivanim«. Jedan je sretnik od oca dobio 20 centa i kupio je crvenkaste hlačice. Da mu se je i nosić od radosti crvenio, to ne treba da Vam spominjem. Malo podalje opazih dva sirotana. Kao da su se bojali približiti. Iz daljine samo gledaju i gledaju na tolike hlačice. Nikada u životu nisu toliko hlačica vidjeli. Pa onda kao da stidljivo gledaju na sebe. Srce me zaboljelo. Pomislih na svoje djetinjstvo, na čiste hlačice i košuljice, koje su mi majka i sestre pripravljale; pomislih na toliku sretnu djecu u novim odijelcima, pa polako ustah i pristupih k onim malim sirotanima. Utisnuh im u ruke mali dar — za dva para hlačica. I izabrali su dva lijepa para: kao dvije crvene paprike. I što bih rukom o ruku, hlačice su već bile na njima. Dotrčaše meni, u znak zahvalnosti dotaknuše se rukama mojih nogu, i onda ravno dolje uz nasip prema maloj kolibi vičući iz svega grla: Ma, ma — Majko, majko«. Ne znam, tko je bio sretniji toga dana: oni ili njihova draga majka. Svoju radost Vam neću ni kušati opisati. Dugo sam ih gledao kako, kao dva mala crvena pjetlića, skaču veseli oko svoje majke.

Ustah. Torbu na rame, pa na zadnji dio puta. Nasip uzak kao britva, a sklizak kao loj. Pa se ja malo sebi

i divio, kako sam sretno danas putovao: ni jedan put nisam u blato pao. I kud će grom nego u koprive... izgubih ravnotežu, posklizuh se niz nasip i skotrljah se u bodljikavo grmlje. No bolje da Vam sve ne opišem, i da Vam ne reknem koliko sam trnova izvukao... jer inače nitko neće meni u pohode u Bengaliju...

Gdje Isus još stana nema

MELINA

Melina: naša junakinja Melina. Ona se jedva može micati. Strašna bolest gube polako joj noge izjeda. Već više od 10 godina ta Božja junakinja kao kandioce pred oltarom polako izgara žrtvujući se u ovom malom hramu, slamnatoj kolibi.

Koliba joj je tako niska, da sam se jedva u nju mogao uvući. Kad god sam pohodio selo Uttor Para, uvijek bih se Melini navratio. Da je blagoslovim, i da njezin blagoslov primim: njezin onaj posmijeh — malo kao tugaljiv, no tako divan, pun pouzdanja, pun vjere, pun vječnosti.

Na slami leži. Uz nju njezino blago: jedna koza, u kutu mačka i dvije male kokice. Na slamnatom krovu visi križ — najveće njezino blago. Desna joj je noga tek jedna golema rana. Zavezana dronjcima. Kad se malo bolje osjeća, dogura se do kapelice. A kad ni to ne može, njezin vjerni muž Gupo uzme je na ruke, pa je kao malo dijete donese u crkvu. Jer Melina ne bi nikako htjela biti bez sv. Pričesti. Isusa ona treba, Isusa ona voli. I Isus nju voli, a ja sam siguran da i Isus nju treba, — da preko njezine žrtve dade milosti svoje kalvarijske žrtve onima, koji ga još ne poznaju.

Danas Melinu uz gubu i groznica muči. Pa me je zamolila da bih poslije sv. Mise donio Isusa u njezinu kolibu. Ona će na slami oltar pripraviti, kao što je ono draga Gospa u Betlehemu učinila. I uz to, dakako, i još jedan oltar, još ljepši oltar — oltar svoga srca. Pod Misom smo se svi molili za Melinu. Čitavo je selo voli. Poslije Mise svi smo, moleći i pjevajući, otpratili Euharistijskog Isusa do Melinine kolibe. Krasna tjelovska procesija uz Kultoski kanal, pokraj malog seoskog gro-

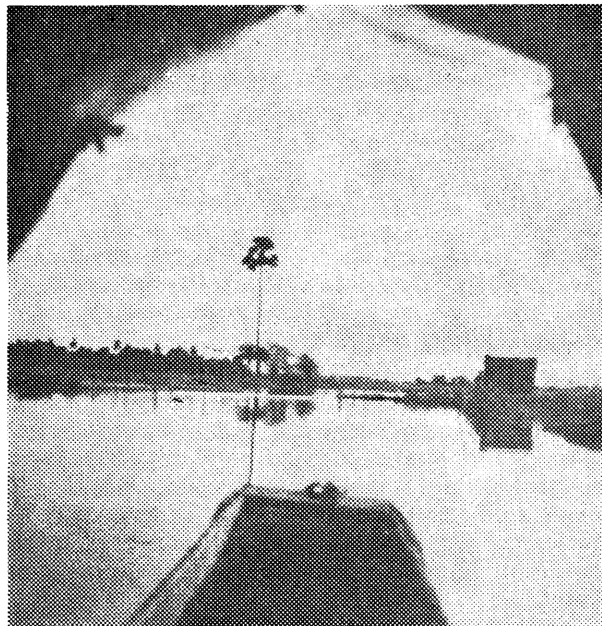
blja, dolje preko rižišta do slamnate kolibe Melinine, male crkvice ove žive mučenice. Krov je tako nizak, da sam klečeći obavio svete obrede. I koza, i kokice i mačka — sve je mirno na slami. Melina sklopljenim rukama pozdravlja svoga Boga, koji eto iz ljubavi prema njoj ponavlja opet betlehemsko čudo. Novo je odijelo obukla. Darovao netko to odijelo za naš veliki kip Blažene Gospe u crkvi, da se po bengalskom običaju Gospa time »obuče«. Pa kako ja znam, da draga Gospa jako voli Melinu, ja sam to odijelo dao Melini, i siguran sam da se je Nebeska Majka u nebu obradovala, kad je svoju dragu kćerku Melinu vidjela u tom lijepom odijelu, pripravnu da primi Njezina Isusa. Izgledala je Melina kao Anđeo Božji, puna svrhunaravne radosti, s ona dva oka u kojima je titrao uskrsni Aleluja.

»Evo Jaganjac Božji ...« I ova Božanska Žrtva postaje jedno s ovom ljudskom žrtvom, da bi ova ljudska žrtva mogla postati dionicom božanskih milosti ove Božanske žrtve. Mysterium fidei — Tajna vjere — Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui — Klanjajmo se smjerno toj velikoj tajni. Pa mi je danas ta vječna ljubav i tajna izgledala i još divnija i značajnija u ovoj maloj slamnatoj »katedrali« na domaku Sunderbanskih džungla.

Ljudi su klečali vani pred kolibom. Izmolili smo zajedno zahvalne molitve. Molitve je predvodila Melina. Ne iz molitvenika, — ne zna ona čitati, — bila je to zahvala srca, bio je to »Magnificat — Veličaj, dušo moja, Gospoda«, srca koje je postalo jedno sa Srcem Božanskim. Nikog nije zaboravila: Svetog Oca u Rimu, svećenike, sestru Antoniju koja je poslala lijek, seoske djevojke koje su joj donijele vodu, malu Šorolu koja je donijela travu za kozicu, svih onih koji su je danas

došli pohoditi, svih onih, koji na svijetu trpe, i onda s posmijehom, gledajući na svoje novo odijelo, drage nebeske Majke, koja joj posudila ovaj lijepi »sari«. — Dobra Melino, moli se za nas i uči nas tajnu križa, tajnu trpljenja.

VEČERNJA MOLITVA MISIONARA

Isuse, sjedim evo sam samcat pred zemljanim oltarom ove male seoske kapelice. Svjetlo uljane svjetiljke titra i poigrava se na slamnatom krovu. Sparna je noć. Komarci zuje. Zuje i grizu. Već sam mnogo dana na pohodu mojih udaljenih sela. Umoran sam i gladan danas. A i groznica me trese.

Isuse, uhvatila me želja za čašom hladne vode, za jednom narančom, da si utišam žeđ. Ljudska slabost, Spasitelju. Oprosti mi. Mala svjetiljka kao da je jače zasjala. Pogled mi pade na Tvoj križ. Na Tvoje Srce probodeno. Na Tvoje ruke probodene. Tvoje ruke uvijek raširene da nas sve zagrliš. I neka se sreća proli mojim bićem. I groznica, i glad, i žeđ, i komarci — kao da sve nestaje.

Kako li sam sretan, Isuse, kako je divno klečati pred oltarom Tvojim, sam samcat u ovoj tihoj noći. Titrati i gorjeti, i na koncu za Tebe izgorjeti, kao ona mala uljana lampa na oltaru.

Na ljudsku govoreći, ostavio sam sve i sva: i rod, i dom, — kad me je ono majka po zadnji put zagrlila i poljubila, kad sam posljednji put s parobroda gledao drage krševe dalmatinske. kad sam se po zadnji put ljuljao na tvojim valovima, nezaboravni Jadrane. Ostavivši sve, koliko li si mi Ti u svojoj ljubavi dao! Hvala Ti, Isuse, na ovom svetom redovničkom zvanju. Hvala Ti na radosti i utjehi, hvala Ti na križevima i nerazumijevanju ljudi. Hvala Ti na nezahvalnosti onih, koji su mi za svu svećeničku ljubav uzvratili prezirom, posmijehom, Judinom izdajom. Hvala Ti na porugljivom posmijehu mladića, hvala Ti na preziru glavara sela, na klevetama izdajničkih usta.

O Isuse, Ti sve znaš. Ti znaš za one proplakane noći pred Tvojim Tabernakulom, kad se ljudska narav uzbunila, kad se sablast očaja spuštala da ugasi ovu malu svjetiljku oltara moga života. No onda sam se sjetio. Isuse, da si i Ti plakao, — plakao nad onima, koje si toliko ljubio, i koji su ljubav Tvoju prezreli. Da si i Ti imao Getsemansku noć, kad Ti se žrtva života činila uzaludna. O Sveti Veliki Svećeniče, pod bremenom svećeničke žrtve skršen padaš pod maslinama Getsemanskog Hrama.

Plakao sam. Suze mi na drhtave ruke padale, moje suze. No, Isuse, i suze drugih su pale na moje ruke, na ove nevrijedne ruke od Tebe posvećene, pale su kao nebeski biseri: suze pokajanja i zahvalnosti. Suze male Magdalene iz Šombhunogora, kad je ono u teškoj bolesti drhtavim ručicama prihvatila moje ruke, suze stare bakice Martinove, suze, tople suze starice Kamini, kad mi je pred smrt malog Kadona dala da se za njega brinem.

Hvala Ti na čašici mlijeka, koju mi je mali Josip Šanto dao, kad i sam u svojoj bolesti ničega nije imao.

Hvala Ti na onim pogledima punima neba mojih dragih mališana, koje sam pripravio za prvu sv. Pričest.

Hvala Ti na onim čistim oltarima i ljiljanima naših mladića i djevojaka, koji su Tvojoj svetoj službi svoje živote žrtvovali.

Hvala Ti na čašici riže i paprenog »torkarija« kojim su me naši siromašni očevi i majke, otkidajući i od svojih usta, počastili.

Hvala Ti na onim zadnjim pogledima naših staraca i starica, koje sam za daleki put vječnosti pripravio.

Na svemu Ti, Isuse, danas hvala. Hvala Ti od srca na ovom svetom zvanju.

Hvala Ti, Isuse, na Tvojoj Majci, koju si mi dao kao Majku moga svećeničkog života, na čiji blagdan Prikazanja u Hramu, tamo pred 25 godina, Ti si mene posvetio za žrtvu u Hramu Tvome, u hramu moje braće ljudi, ljudi koji Tebe ljube, ljudi koji Tebe mrze. Hvala Ti danas na svemu.

Dok tijelo groznicom gori i ruke dršću, kod oltara Tvoga Ti me čuvaj, — kod oltara Tvoga, Veliki Svećeniče, Bože moj, Bože, koji razveseljuješ mladost moju. Pred oltarom Tvojim neka izgori ova uljanica svećeničkog mi života, neka se ugasi daleko od buke svijeta, daleko od ljudske utjehe, sred ovih mojih dragih Sunderbanskih džungla, neka goreći izgori pred ovim živim hramovima Tvojim, pred kolibama Tvojih sirotana.

POGOVOR

Polje rada. Bengalija ima gotovo 50 milijuna ljudi. I u Bengaliji močvarna delta Hindusima svete rijeke Gangesa, kojih 4—5 miiljuna duša. Mnogi predjeli su još pod džunglom, drugi su se pak već spojili s predgrađima velegrada Kalkute.

Klima je vrlo teška, sparna.

Pohađanje sela otežano, osobito u kišno doba. Divljih životinja ima još u južnom dijelu, a zmija, pijavica, komaraca . . . posvuda.

Kad se počelo s misijama. Belgijski isusovci došli su već 1873, a naši oci iz Hrvatske 1929: o. Mesarić i o. A. Vizjak u Basanti. Za njima su došli novi misionari, Hrvati i Slovenci: J. Vizjak, A. Gabrić, J. Cukale, St. Schmidt, Iv. Udovč, J. Drobnič, Ribaš, L. Vidmar, J. Lukan. Mala, ali junačka vojska!

Što se učinilo. Eto, od tek nekoliko malih sela imamo šest župa s više od 15.000 katolika, s mnogim krasnim crkvama i kapelicama, sa šest samostana i novicijatom sestara sv. Ane, sa školama (dvije tehničke, od tih jedna je viša, i 3 srednje, šest pučkih), s jednom bolnicom i pet manjih dispanzera.

A tko je sve to izveo? Ljubav prema Isusu i dušama, ne samo misionara, nego molitve i žrtve vjernika u domovini i u inozemstvu. Bez te pomoći mi ne bismo mogli sve to ostvariti.

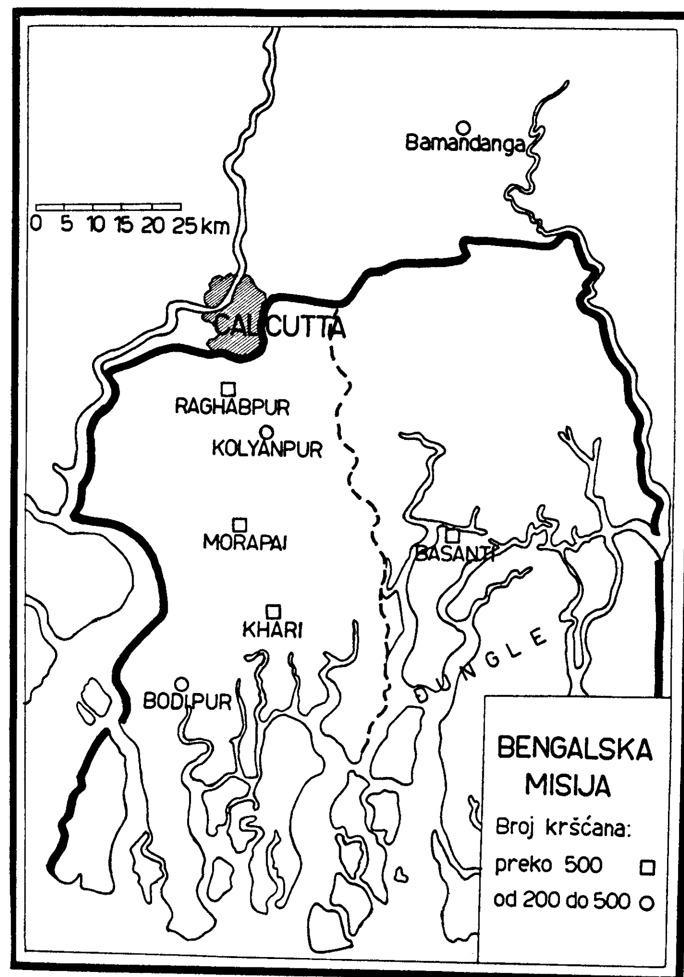
Budućnost je naših misija u vašim rukama, dragi naši dobročinitelji, budućnost je u vašim srcima. Bez materijalne pomoći ne bismo mogli izvesti ni najnužnije. Ali nam je vaša duhovna pomoć još potrebnija.

Najpotrebniji ste nam vi, novi misionari i nove misionarke! Zamisli se malo i pitaj se da li i tebe zove Isus u misije, da li bi i ti htio poljubiti u čelo malog slijepca Šoilena, dati naranču ljubavi bolesnoj Magdaleni i sv. pričest . . . Isusa onoj sirotici Melini.

Dođi! Isus te zove!

SADRŽAJ

0 5 10 15 20 25 km
Bamandanga
CALCUTTA
RAGHABPUR
KOLYANPUR
MORAPAI
BASANTI
KHARI
BODIPUR
DJUNGLE
BENGALSKA MISIJA
Broj kršćana:
preko 500
od 200 do 500

